

Xocalı soyqırımının 27-ci ildönümü münasibətilə Azərbaycan paytaxtında keçirilən möhtəşəm anım yürüşü, həmçinin bölgələrimizdəki tədbirlərlə yanaşı, dünyanın bir sıra ölkələrində reallaşan aksiyaların çox mühüm əhəmiyyəti var. Bu, həm də dünyaya bir Qarabağ mesajı idi. Dünya bir daha gördü ki, Xocalı, Qarabağ məsələsində Azərbaycan xalqı bir nəfər kimi ayaqda ola bilir və onu hər hansı şəkildə təslimçiliyə vadar etmək mümkün deyil.

Ancaq hələ ki Xocalı soyqırımının günahkarları mühakimə edilərək cəzalandırılmayıb. Dünyadakı ikili standartlar və ədalətsiz yanaşmalar buna nail olmağa imkan vermir. Lakin istənilən halda, Azərbaycan dövləti və xalqı, diaspor təşkilatlarımız, diplomatik nümayəndəliklərimiz yorulmadan həqiqətlərimizin yayılması işini davam etdirsə, əsas hədəfə də nail olmaq mümkündür. Sevindirici hal budur ki, Xocalı soyqırımı ilə bağlı möhtəşəm tədbirlər təkcə qaradaş Türkiyədə keçirilmir. Elə bu il Diaspora İş üzrə Dövlət Komitəsinin təşkilatçılığı ilə Avropa İttifaqının siyasi mərkəzi - Belçika Krallığının Brüssel şəhərində azərbaycanlıların Qarabağ həqiqətləri və Xocalı soyqırımının tanıtılmasına həsr olunmuş izdihamlı mitinq keçirildi. Mitinqdə Azərbaycana dost münasibət bəsləyən xalqların diaspor üzvləri iştirak etdi. Tədqiqolunandır ki, Qarabağ və Xocalı tədbirlərində Azərbaycan, Türk diasporu birgə addımlayır, həmçinin Güney

Azərbaycandan olan soydaşlarımız bu aksiyalarda fəallığı ilə seçilir.

Dünyanın bir sıra aparıcı media orqanları da Azərbaycanda ölkəboyu keçirilən Xocalı aksiyalarını, həmçinin xaricdəki tədbirləri işıqlandırdılar. Bütün bunların fonunda ermənilərin susması diqqət çəkir. Çünki ermənilərin Xocalı ilə bağlı sözləri yoxdur, söhbət uşaq qatillərindən gedirsə, nə deyəcəklər?! Fakt budur ki, biz Xocalı soyqırımı ilə bağlı erməniləri əzə bilirik. Hətta Bakıya gələn ermənilər özləri belə Xocalı abidəsi qarşısında baş əyib Azərbaycan xalqından üzr istəyiblər. Ermənilər Xocalı məsələsində arqumentsizdir, informasiya savaşında silahsızdır! Məhz Xocalıdakı dinc insanlarımızın müsibətini dünyaya yaymaqla Ermənistanın Qarabağla bağlı iddialarının da əsassız olduğunu ortaya qoya bilərik.

Beynəlxalq və Strateji Tədqiqatlar Mərkəzinin direktoru Eldar Namazov "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bu fikirləri bölüşdüyünü bildirdi: "Sözsüz ki, Xocalı soyqırımı ilə bağlı Azərbaycanın apardığı diplomatik və informasiya siyasəti artıq dünya ictimaiyyətinə də təsir etməyə başlayıb, biz bunun nəticələrini görürük. İldən-ildən Xocalı soyqırımını tanıyan ölkələrin sayı artır, beynəlxalq təşkilatlar bu haqda qərarlar qəbul edirlər, ABŞ-ın ayrı-ayrı ştatlarının senatları da bu barədə qətnamələr qəbul edir. Təbii ki, biz bu işi daha da gücləndirməliyik, ildən-ildən bu istiqamətdə fəaliyyətimizi artırmalıyıq".

"Xocalı ilə bağlı Beynəlxalq Tribunalın

yaradılması əsas hədəflərimizdən olmalıdır"

Eldar Namazov: "Soyqırımının tanıtılması prosesinə paralel digər konkret hədəfləri də müəyyənləşdirmək olar"

E.Namazov digər addımların atılmasını da ümumi işimiz üçün faydalı sayır: "Növbəti mərhələdə artıq bir neçə konkret hədəflər də müəyyənləşdirmək lazımdır. Xocalı soyqırımının tanıtılmasını davam etdirmək şərtiylə, bu proses çərçivəsində müəyyən konkret hədəfləri də müəyyənləşdirmək olar. Məsələn üçün, Xocalı soyqırımını ilə bağlı Beynəlxalq Tribu-

nalın yaradılması tələbi qoyula bilər. Belə beynəlxalq tribunal BMT Təhlükəsizlik Şurasının qərarı əsasında yaradılır. Keçmiş Yuqoslaviya, Ruanda hadisələri üzrə belə tribunallar yaradılmışdı və bu soyqırımı törədən cinayətkarlar həmin tribunalalara cəlb olunmuşdular. Beynəlxalq məhkəmə onların haqqında qərarlar qəbul etmişdi. Təbii ki, ilk addımdan BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasında bu qərarı əldə etmək asan məsələ deyil. Nəzərə alsaq ki, orda veto hüququna malik olan, həmçinin ermənilərlə sıx münasibətlərdə olan ölkələr də var. Ancaq BMT-nin Baş Assambleyasında səs çoxluğu ilə qərarlar qəbul olunur və Assambleyada da Azərbaycanın nüfuzu kifayət qədər böyükdür. Ona görə ki, Azərbaycan həm Qoşulmayanlar Hərəkatının üzvüdür və həmin beynəlxalq təşkilatın növbəti sammiti məhz Azərbaycanda keçiriləcək, Azərbaycan bir

müddət bu quruma sədrlik edəcək. Eyni zamanda, Azərbaycan İslam Əməkdaşlıq Konfransı Təşkilatının üzvüdür. Yəni BMT Baş Assambleyasında tövsiyə xarakterli belə bir qərarın qəbulu çox vacibdir. Çünki Baş Assambleya BMT Təhlükəsizlik Şurasına Xocalı soyqırımı ilə bağlı müəyyən bir tövsiyə verə bilər. Bu da bizim bu ədalətli işimizdə çox mühüm bir mərhələ olardı".

E.Namazov digər məsələyə də diqqət çəkdi: "Təbii ki, Rusiya kimi böyük bir ölkədə biz konkret nəticələri nəzərdə tutub Xocalı soyqırımına münasibəti formalaşdırmağa çalışmalıyıq. Söhbət ondan gedir ki, vaxtilə Rusiya Dövlət Duması qondarma erməni soyqırımı ilə bağlı bəyanat qəbul etmişdi. Sözsüz ki, biz də çalışmalıyıq ki, bu, qondarma, heç bir tarixi faktlara əsaslanmayan hadisələrə münasibət bildirilərsə, real, bütün dünyanın gözünün qarşısında baş verən Xocalı soyqırımı da

Rusiyanın Dövlət Duması səviyyəsində münasibət bildirilməsinə nail olmalıyıq. Həmçinin ABŞ prezidentinin də hər il Xocalı soyqırımı günündə bu haqda bir açıqlama verməsini qarşımıza məqsəd kimi qoymalıyıq. Bir sıra digər buna bənzər hədəfləri müəyyənləşdirmək olar. Bizim ümumi işimizi həm dövlət səviyyəsində, həm ictimai qurumlar, həm də media səviyyəsində biz bu işi ardıcıl olaraq aparmalıyıq".

Təşkilat rəhbəri Xocalı ilə bağlı Bakıda keçirilən yürüşün kifayət qədər effektiv aksiya olduğunu təsdiqlədi: "Mən görürəm ki, aparılan işlərin artıq müəyyən qədər effekti var. Sadəcə, biz ardıcıl şəkildə bu işləri daha da gücləndirməliyik. Mən sadaladığımız və digər vacib hədəfləri də müəyyənləşdirmək olar. Biz addım-addım bu işləri ildən-ildən daha da gücləndirməliyik".

□ **Elsad PASASOY,**
"Yeni Müsavat"

Xocalı soyqırımı abidəsinin ziyarəti rəsmi protokola salına bilər

İctimai-siyasi xadimlər onun reallaşmasının zəruriliyini əsaslandırdılar

Fevralın 26-da Azərbaycan tarixinin ən qanlı səhifələrindən biri olan Xocalı faciəsinin qurbanları yüksək səviyyədə anıldılar. Xocalı qurbanlarının xatirəsinə ucaldılan "Ana harayı" abidəsinin önünə ümumxalq yürüşü baş tutdu. Lakin bu faciənin ildə bir gün deyil, vaxtaşırı olaraq anılması üçün Xocalı faciəsinə əks etdirən "Ana harayı" abidəsinin rəsmi protokola salınması daha məqsədəuyğun olardı.

Milli Məclisin deputatı Fazil Mustafa da "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Şəhidlər Xiyabanında Xocalı soyqırımını əks etdirən bir abidə ucaldıb, protokola daxil etmək mümkündür: "İlk növbədə Xocalı faciəsi ilə bağlı ziyarət məsələsində, mən hamının birgə yürüşünün tərəfdarıyam. Yeni iqtidar da, müxalifət də, xalq da birlikdə ziyarət etməlidir. Biz bunu bir millətin göstərisi olaraq təqdim etməliyik. Bunu edə bilmiriksə, Qarabağ savaşında da hamımız ayrı-ayrı cəbhələr açıb mübarizə aparmayacağıq ki, ilk növbədə bundan başlamaq lazımdır. Digər tərəfdən, "Ana harayı" abidəsinin protokola salmaq olar. Lakin Fəxri Xiyaban və Şəhidlər Xiyabanı ilə yerlər çox fərqlidir. Bu müəyyən qədər problemlər yaradır, çünki eyni məkanda olanda rəsmi qonaqlar bu ziyarəti daha rahat keçirə bilərlər. Əgər rəsmi qonaqlar daha çox Şəhidlər Xiyabanını ziyarət edərlərsə, elə orada bir soyqırım abidəsi, formatı düzəltmək olar. Orada əbədi məşəl abidəsi var, onun yaxınlığında soyqırım abidəsi tərtib etmək mümkündür və ziyarəti də orada keçirə bilərik, Xocalı da anmaq olar. "Ana harayı" abidəsi isə azərbaycanlıların ziyarəti üçün nəzərdə tutulan bir abidə kimi qala bilər".

"Azərbaycan" qəzetinin baş redaktoru, deputat Bəxtiyar Sadıqov da qəzetimizə açıqlamasında vurğuladı ki, Xocalı xalqımızın qanı axan yarasıdır: "Bu Azərbaycan millətinə qarşı soyqırım əməlidir. Xocalıya Bakıda abidə ucaldılıb, hər il dövlət səviyyəsində ziyarət olunur. Bu il də ali baş komandan İlham Əliyev başda olmaqla hamımız gedib bu abidəni ziyarət etdik. Bununla yanaşı, bizdə ulu öndərin uyuduğu Fəxri Xiyaban və

Şəhidlər Xiyabanı var. Buranı həm özümüz ziyarət edirik, həm də rəsmi protokola salınıb gələn qonaqlar ziyarət edir. Ola bilər ki, gələcəkdə Xocalıya bir abidə də Şəhidlər Xiyabanında qoyular, o halda onu ziyarət etmək gələn qonaqlar üçün daha münasib olar. Gələn qonaqlar çox sıx qrafiyə hərəkət edirlər, Fəxri Xiyaban və Şəhidlər Xiyabanı yaxın olduğundan az vaxt tələb edir. Hələlik protokolda bu iki yerdir. Gələcəkdə Xocalı abidəsinin də salmaq olar, ancaq ora şəhəriçidir, gedib-gəlmək müəyyən problemlər yarada bilər".

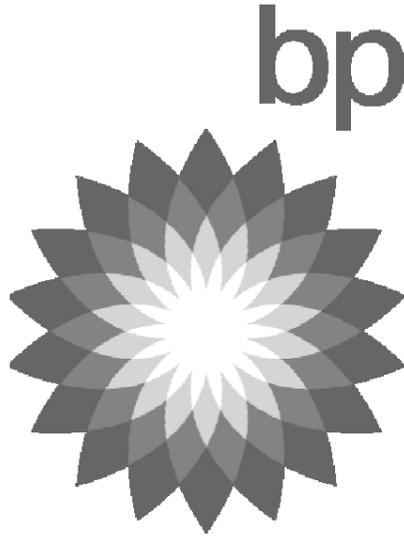
B.Sadıqov da hesab edir ki, Şəhidlər Xiyabanında Xocalıya bir abidə ucaldılması və gələn rəsmi qonaqlara bu faciənin tanıtılması məqsədəuyğun olardı: "Qarşımızda duran əsas məsələlərdən biri də Xocalı soyqırımını tanımaq, bu torpaqlara qayıtmaq və oraya qayıtdıqdan sonra Xocalı şəhərinin özündə bir abidə ucaldıb, onu daim xatırlamaqdır. Bir gün onu da edəcəyik".

"Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Elxan Şahinoğlu da vurğuladı ki, Xocalı faciəsinə əks etdirən "Ana harayı" abidəsi protokola salınmalıdır: "Hətta gələn qonaqlara seçim imkanı da vermək olar, bəziləri Şəhidlər Xiyabanını ziyarət edər, bəziləri də "Ana harayı" abidəsinin. Çünki dövlət rəsmisini iki dəfə çələng qoymağa yönəltmək olmaz. Bütün dünyada qəbul olunmuş prak-

tika belədir ki, xarici rəsmilər gələndə dövlət üçün əhəmiyyətli olan bir vacib yer çələng qoyurlar. Moskvada naməlum esger abidəsinə əkil qoyulur, Ankarada "Anıt qəbir" deyilən yerə qoyulur. Azərbaycanda isə həm "Ana harayı" abidəsinin, həm də Şəhidlər Xiyabanını protokola salmaq olar, hər ikisinin izahını verməklə qonaqlara seçim imkanı vermək mümkündür. "Ana harayı" abidəsi həm də müasir Azərbaycana qarşı cinayətdir, həm Qarabağ problemini tanıdır, həm ermənilərin cinayətini ortaya qoyur. Ermənilər yalandan bütün dünyaya erməni soyqırımını yaymağa çalışırlar, müəyyən nəticələr də əldə ediblər. Biz də Xocalı ilə bağlı müəyyən işlər görmüşük, ancaq "Ana harayı" abidəsinə diqqət çəkməklə həm ermənilərin duran əsas məsələlərdən biri də Xocalı soyqırımını göstərə bilərik, həm də torpaqlarımızın hələ də erməni tapdağında olduğunu göstərə bilərik. "Ana harayı" abidəsinin protokola salınması ölkə üçün, Qarabağın işğal faktını və Xocalı soyqırımını tanımaq baxımından faydalı olar. Və ya ola bilər ki, Şəhidlər Xiyabanına gələn rəsmilər orada əbədi məşəl abidəsi önünə əkil qoyarkən onun yaxınlığında Xocalıya aid bir abidə yaradılırsa, onu da ziyarət etmiş olarlar. Bu çox gözəl ideya olar. Qonaqlar bir məkana getməklə, bir neçə abidəni ziyarət etmiş olurlar".

□ **Nərgiz LİFTİYEVA,**
"Yeni Müsavat"

BP operator olaraq elan edir ki, D230 bloku üzrə kəşfiyyat işləri proqramı çərçivəsində planlaşdırılan seysmik tədqiqat işlərinin Ətraf Mühitə və Sosial-iqtisadi Sahəyə Təsirinin qiymətləndirilməsi sənədinin layihə variantını müzakirə etmək üçün ictimaiyyətlə görüş keçiriləcək.

BP bütün maraqlı tərəfləri bu görüşdə iştirak etməyə dəvət edir.

Görüş 5 mart 2019-cu il tarixində saat 10:00-12:00-dək "HOLIDAY INN" mehmanxanasının (ünvan: Bakı, Kövkəb Səfərəliyeva küçəsi 5), "Bakı 2" iclas zalında keçiriləcək.

Həmin sənədin nüsxələri və müvafiq rəy formaları 1 fevral 2019-cu il tarixindən ictimaiyyətin tanış olması və istifadəsi üçün aşağıdakı ünvanlarda da yerləşdirilib:

- BP-nin Xəzər Mərkəzi ofisinin qəbul şöbəsi: Neftçilər prospekti 153
- M.F. Axundov adına Milli Kitabxana: Xaqani küçəsi 29
- Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Mərkəzi Elmi Kitabxanası: Hüseyn Cavid küçəsi 31
- Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin kitabxanası: Azadlıq prospekti 20
- Orxus İctimai Ekoloji İnformasiya Mərkəzi, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi: Bəhram Ağayev küçəsi 100a
- Bakı Kitab Mərkəzi: Üzeyir Hacıbəyli küçəsi 5; Qoqol küçəsi 2
- Libraff kitab mağazası: Hüseyn Cavid prospekti 186 (Mirvari Park kompleksi, D Bloku)
- Bakı Ali Neft Məktəbinin kitabxanası: Yeni Salyan şosesi 3-cü km (Bakı Ali Neft Məktəbinin Kampusu)

Bundan əlavə, sənədin tam layihə versiyası və qısa xülasəsi (Azərbaycan və ingilis dillərində) BP-nin veb-saytında yerləşdirilib:

https://www.bp.com/en_az/caspian/sustainability/environment/en-and-social-documentation.html.

BP həmçinin ictimaiyyətin nümayəndələrini sənədin layihə versiyası ilə bağlı şərh və rəylər təqdim etməyə dəvət edir. Şərhlər həm görüş zamanı, həm də www.bp.com/caspian veb-saytına daxil olmaqla və ya esiafeedback@bp.com elektron ünvanına məktub göndərməklə təqdim oluna bilər.

Əlavə məlumat üçün BP-nin tələblərə riayət və icazələr üzrə qrup rəhbəri Səadət Qafarova ilə əlaqə saxlamağınız xahiş olunur:

e-poçt: esiafeedback@bp.com; telefon: (012) 4046919 və ya (055) 2259013

Erməni miqrant türk iş adamını öldürdü - Türkiyədən qovula bilərləmi...

Toğrul İsmayıl: "100 minə yaxın erməniyə oturma izni olmadan yaşama haqqı vermək, qanuni şəkildə yaşayan, vergi ödəyən xarici vətəndaşların haqqını yeməkdir"

Türkiyədə ermənilərin törətdiyi qətl hadisələrinin üzərinə daha biri əlavə olunub. "Yeni Müsavat" Türkiyə mediasına istinadən xəbər verir ki, İstanbulun Fateh bölgəsində evinə təmizliyə getdiyi iş adamını öldürüb, üstündəki 10 min dollar pulunu soyan erməni qadın və oğlu xaricə qaçıb. Qadın və oğlunun xaricə gedərkən Atatürk aeroportundakı görüntüləri təhlükəsizlik kamerasına düşüb.

Kağıthanedə yaşayan 58 yaşlı Vedat Yöngel öten şənbə günü evindən üzərində 10 min dollarla çıxıb. Evə qayıtmadığı üçün ondan xəbər ala bilməyən yaxınları polisə xəbər verib. Bu zaman Yöngelin oğluna atasının evində qulluqçuluq edən erməni mənşəli Stella M-nin oğlu Varlam M-dən "Atan bizim evdə, get götür" mesajı gəlib. Yöngelin oğlu vəziyyət barədə polisə məlumat verib. Fatehdəki ünvana gedən polis Vedat Yöngelin cəsədini tapıb. Silahla vurulduğu müəyyənləşən Yöngelin cənazəsi Ədliyyə Tibb Qurumuna göndərilib və Yöngelin üstündəki pulun oğurlandığı da sübut edilib.

Polis əməkdaşları Stella və oğlunun Yöngelin itməsindən iki gün sonra Atatürk aeroportundan Qarsa, oradan da Gürcüstan vasitəsilə Ermənistanı getdiklərini müəyyənləşdirib. Görüntülərdə pasport yoxlamasına gələn Stella və oğlu Varlam M. ilə bir qadın görünür. Şübhəli pasport prosedurlarının ardınca buradan aralanır.

Polis Stella və oğlu Varlam M. üçün Interpoldan beynəlxalq axtarış qərarı çıxarılması üçün əməliyyata başlayıb.

Xatırladaq ki, Türkiyədə zaman-zaman ermənilərin törətdiyi qətl hadisələri ilə bağlı xəbərlər yayılır. Amma qarşıda ölkədə ermənilərə münasibət bəzi hallarda mülayim görünür. Türkiyə prezidenti Ərdoğan da deyir ki, ermənilər Türkiyəyə axısr. Artıq ora gedən ermənilərin sayı 100 minə qədər çatıb. Maraqlıdır, bu kimi faktlar erməni miqrantların Türkiyədən qovulmasına, eləcə də onlara neqativ münasibətin yaranmasına səbəb ola bilirmi?

Türkiyədə yaşayan politoloq Toğrul İsmayıl "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, belə bir halın baş verməsi mümkündür. Onun sözlərinə görə, Türkiyədə bu sayaq kriminal hadisələrə azərbaycanlılar da, gürcülər də, çeçen köçkünlər də imza atır. "Cinayətin milliyyəti olmur" deyən müsahibimizə görə, daha öncə yaşlı bir qadını evində qəət edən çeçen barədə də xəbərlər yayılmışdır: "Türkiyə insana dəyər verən bir ölkədir. Bunlar ermənilər olsa belə. Onlar öz ölkəsindən Türkiyəyə pul qazanmağa gəliblər. Bu siyahıda azərbaycanlılar da az deyil. İndi də Türkiyəyə Türkmənistandan xeyli insan axısr. Suriyalılar da daxil olmaqla, Türkiyədə 6.5 milyon miqrant və qaçqın var. Belə şərtlər olduğu üçün Türkiyə cazibəli bir hala gəlib. Biz dünən millət olaraq Xocalı soyqırımının 27-ci ildönümünü anarkən o vəhşiliyi bir daha yada saldıq, hiss etdik. Türk milləti humanist, insansever milledir. Biz heç zaman ermənilərin törətdiyi vəhşiliyi təkrarlama bilmərik. Bizim qədim törəmizdə belə düşmən evimizə gəlibse, onu duz-çörəklə qarşılamaq var. Onun təhlükəsizliyi ev sahibindən asılıdır. Siyasət məhsulu olaraq bu gün biriləri nəse dəyə bilər. Erməni terrorundan zülm çəkən bir ailənin övladıyam. Amma onu da bilirəm ki, türk humanistliyi hər şeyin üstündədir".

T.İsmayıl hesab edir ki, düşməne düşmən kimi davranmaq lazımdır. Amma sənə sığınmış insanlar erməni olsa belə, onlara insan kimi davranmaq vacibdir: "İstanbulda Reyna terrorunu uyğur köçkünlü bir insan, hava limanına basqını özbək vətəndaş etmişdi. Azərbaycanlı jurnalist Sevil Nuriyevanın həyat yoldaşını onun azərbaycanlı iş ortağı öldürmüşdü. Bu və bunun kimi nümunələr göstərir ki, cinayətkarın milliyyəti olmur. Ona görə də burada milliyyət faktoruna xüsusi önəm vermək lazım deyil".

Politoloq bu məsələdə diqqət çəkən başqa bir məqama da toxundu. Dedi ki, əslində ölkədə qanunsuz yaşamaq təhlükəlidir. Onun sözlərinə görə, bu baxımdan belə cinayətlərdə iz tapmaq çətin olur: "Azərbaycanlı gənclər Türkiyədə oturma izni ilə yaşayırlar. Amma 100 minə yaxın erməniyə oturma izni olmadan yaşama haqqı vermək, qanuni şəkildə yaşayan, vergi ödəyən xarici vətəndaşların haqqını yeməkdir. Bu, ikili standartdır. Hesab edirəm ki, bu məsələ öz həllini tezliklə tapmalıdır".

□ **Sevinc TELMANQIZI,**
"Yeni Müsavat"

Əl öpənlərin çox olmasın, vətən

Xalid KAZIMLI

Dövlət başçısı, millət rəhbəri roluna iddia edən birinin və ya ikisinin başqa bir dövlətin rəhbərlərinin əlini öpməsinə dair mövzuya Mustafa Cəmiləoğluna dair söhbətlə girirəm.

Bu yazını oxuyanlar Mustafa Cəmiləoğlunu yaxşı tanıyırlar. Tanımayanlar varsa, tanıdaq. Mustafa Əbdülcəmil Kırım oğlu Kırım türklərinin (tatarların) lideridir, hazırda 76 yaş var, Ukrayna parlamentinin deputatıdır.

O, binəsib, sürgün olunmuş bir xalq oğludur, 1 yaşından sürgünlərdədir, gəncliyi xalqın azadlığı uğrunda mübarizədən dolayı türmələrdə keçib.

Mustafa bəy XX əsrin, eləcə də bizim əsrin fenomenal şəxsiyyətlərindəndir. Bu qədər məhrumiyyətlərə, iztirablara baxmayaraq, xalqın ağ günə çıxmasına çalışa-çalışa heç kəsə, o cümlədən amansız sovet rejiminə, KQB-yə baş əyməyib, əl öpməyib.

1988-ci ildə ABŞ tarixinin ən həşəmətli prezidentlərindən biri olan Ronald Reyqan Mustafa Cəmiləoğlundan və Andrey Saxarovdan ötrü (biri fizika üzrə akademik, biri adi siyasi dustaq) SSRİ rəhbəri Mixail Qorbaçova zəng vurub, onların azadlığa buraxılmasını xahiş (bəlkə də tələb) edib və istədiyinə nail olub.

5-6 il öncə dünyanın ən qüdrətli dövlətlərinin başçılarından iştirak etdiyi sammitə qatılmış Mustafa Cəmiləoğlu öz kürsüsündə oturduğu yerdə ABŞ prezidenti Barak Obama yerindən qalxıb onun yanına gəlmiş, onunla söhbət etmişdi.

Ondan bir neçə gün sonra Türkiyənin prezidenti Abdulla Gül və baş naziri Rəcəb Tayyib Ərdoğan Mustafa Cəmiləoğluna dəvət göndərərək onunla görüşmək istədiklərini bildirmiş və Kırım oğlunu öz saraylarında ehtiramla qəbul etmişdilər.

Mustafa Cəmiləoğluna görüşmək istəyənlərin sırasında Ukrayna prezidentləri, eləcə də Rusiya prezidenti Vladimir Putin də vardı. Mustafa bəy imkanı çatdıqca onların hamısıyla görüşüb, amma bir dəfə də nə məğrur başını əyib onlara təzim edib, nə də xoş qılıq göstərmiş. Əl öpməkdən isə təbii ki, söhbət gedə bilməz.

O, kiçik, başıbəlalı xalqın bəstəbəy, amma qürurlu oğludur, millətini təmsil etdiyini bilir, öz xalqının haqqını kimlərinə qarşısında əzilib-büzülərək, yalvararaq almağı nə özünün, nə də xalqının qüruruna sığışdırmır.

Əslində o, xalqın azadlığı, haqqı uğrunda hansı hərəkətlər etsə də, məqbul görünər, siyasət, diplomatiya manevri hesab edilə bilər. Fəqət Cəmiləoğlu kiməsə baş əyən, əl öpən adamlardan deyil.

Bir də var öz dövlətini qurmuş, suverenliyini elan etmiş, BMT-nin üzvü olmuş, pis-yaxşı özünü dünyaya tanıtdırmaqda olan bir dövlətin süqutunu istəyənlərin, onu başqa bir dövlətin əyaləti kimi görmək istəyənlərin əlini öpəsən, önlerinde ihiqat büküləsən, riyakar-riyakar gülümsəyəsən.

Fərq bu qədərdir - bir tərəfdə xalqın azad etmək istəyən liderin qürurlu davranışı, o biri tərəfdə xalqın kölə etmək istəyən "lider"in köləsəyək davranışı, özünə ağa axtarışı...

İkinci xalqa xəyanətdir, satqınlıqdır. Belə adamlardan nəinki dövlət, xalq, millət rəhbəri, heç qəbilə və ya sekta başçısı da olmaz.

Bu, vaxtilə Nəriman Nərimanovun, Əliheydər Qarayevin, Qəzənfər Musabəyovun, Həmid Sultanovun, Çingiz İldırımın, Ayna Sultanovanın tutduğu yoldur. Onlar da Moskvadakı bolşevik rəhbərlərin önündə bükülürdülər, üzlərinə irişirdilər, amma sonra hamısı peşman oldu - bəziləri zəhərləndiyini biləndə, bəziləri güllələnmək üçün divara söykəndikəndə, bəziləri zirzəmilərdə dözülməz işgəncələr görəndə, zorlananda, bəziləri sürgündə çürüyəndə...

Yad qapılarda yal güdənlərin, öz millətinin başına öz-gələrin əli ilə müsəllət olmaq istəyənlərin başqa aqibəti olmur. Əvvəl-axır onların hamısını zibilxanaya atırlar.

Təbii ki, dövlətinin mənafeyi xətrinə daha güclü dövlətin rəhbərlərinin üzünə gülən, xoş qılıq göstərən liderlər də var və Çilidən Çinə qədər belə adamlar çoxdur, ancaq onlar bunu "körpünü keçənəcən ayıya dayı demək" prinsipi ilə edirlər, daha ihiqat bükülüb əl-ətək öpmürlər.

Dünyanın ən qorxulu varlıqları məhz güclünün qarşısında yalıtqanib əl öpənlərdir, onlar bir balaca səlahiyyət əldə edən kimi özlərindən zəiflərə əl öpdürürlər.

Fevralın 25-də gecə saatlarında "instaqram" hesabından istefa bəyanatı yayan İran xarici işlər naziri Cavad Zərif artıq "işinin başına" dönüb. Ötən gün Ermənistan baş naziri Paşinyanın Tehrandə rəsmi qarşılama mərasimində Cavad Zərif də görünüb.

haninin görüşündə də Zərif gözə dəyməyib, əksinə, hər iki görüşdə Suriyadakı hərbi əməliyyatlara rəhbərlik edən "Sepah"ın Qüds briqadasının komandanı Qasim Süleymani görünüb.

Lakin təbiidir ki, Zərifin

Qərbdən İrana qarşı təzyiqlər artdıqca İranda sərt xətt daha da güclənir və populyarlığını artırır.

Və təbii ki, xaricdən təzyiqlər artdıqca ilk növbədə Ruhani hökuməti və ən əsasını onun xarici siyasət kursu-

Şərqdə dəstəklədiyi, maliyələşdirdiyi bir sıra qurumlara yardım göstərməsini məhdudlaşdıracaq. Bu isə hazırkı İran hakimiyyətinin, yəni daha dəqiqi, mühafizəkar qanadın siyasi kursuna müvafiq deyil. Bu mənada

Zərif istefadan vaz keçdi, amma...

Gələn il İranda parlament, 2021-ci ildə isə prezident seçkiləridir, islahat qanadı isə həm daxildən, həm də xaricdən ciddi təzyiqlər altındadır

Bundan əvvəl isə İran prezidentinin Cavad Zərifin istefasını qəbul etməməsi ilə bağlı açıqlaması yayılıb. Rəsmi dövlət agentliyi İR-NA-nın yaydığı xəbərdə qeyd olunur ki, prezident Ruhaninin yaydığı açıq məktubda xarici işlər nazirinin istefasını qəbul etmədiyini, təzyiqlərin fərqi olduğunu qeyd edib. Ruhani deyib ki, Zərifin istefasını "ölkənin maraqlarına zidd olduğu üçün" qəbul etməyib. Eyni zamanda əlavə edib ki, ali dini lider də Zərifin fəaliyyətini təqdir edir.

Sitat: "Mən sizi ABŞ-ın çoxtərəfli embarqo təzyiqlərinə qarşı müqavimətin ön cəbhəsində görürəm. Ona görə də istefanızı ölkənin maraqlarına zidd hesab edir və qəbul etmirəm".

Ruhani açıq məktubunda hökumət orqanları ilə XİN-in koordinasiyalı fəaliyyət göstərməli olduğunu xatırladaraq daxildəki fikir ayrılıqlarına da işarə edib. Sitat: **"Güc, qabiliyyət və cəsarətlə yolunuza davam edin. Ölkənin diplomatik orqanlarına, hökumətə və hətta xalq tərəfindən seçilən prezidentə qarşı təzyiqlərin fərqi qındayəm".**

Məsələ ondadır ki, Cavad Zərif açıq bəyan etməsə də, istefasına səbəb kimi, hökumətin, xüsusən də XİN-nin fəaliyyətinə yaradılan maneələrə işarə etmişdi. Fevralın 25-də Suriya prezidenti Bəşər Əsəd gözələnildikdən Tehrandə peyda olub və bu səfər barədə Cavad Zərif və XİN-nin xəbəri olmayıb. Üstəlik, Zərif ölkənin xarici siyasət idarəsinin rəhbəri olmasına rəğmən ali dini liderin Əsədlə görüşündə iştirak etməyib. Hətta Ru-

haninin istefasının səbəbi yalnız Bəşər Əsədin səfəri olmayıb. Daha geniş mənada bu istefa İran siyasi elitası daxilində son aylarda şiddətlənən mübarizənin nəticəsidir. Ötən gün mühafizəkarlara məxsus mediada Cavad Zərifə hücumlar olub. Mühafizəkar "Keyhan" qəzeti xarici işlər nazirinə müraciətlə "Cənab Zərif! İstefa vaxtı deyildi. Daxili anlaşmazlıqlarınızı kabinetdə həll edin" - başlığı verib.

Ümumilikdə, ABŞ prezidentinin ötən ilin mayında İran və "altılıq" arasında 2015-ci ildə imzalanmış nüvə sazişindən çıxması və ardıcıl olaraq avqust və noyabr aylarında İrana qarşı ağır sanksiya paketini qəbul etməsi İranda Ruhani hökumətinə qarşı basqıları artırır. Embarqolar İranda iqtisadi vəziyyəti pisləşdirib və hazırkı "islahat" hökumətinə qarşı tənqidləri də artırıb. Üstəlik, ABŞ-ın təzyiqləri artdıqca İran hakimiyyətinin "mühafizəkar" qanadı, yəni ənənəvi inqilab xətti daha qabarıq şəkildə üzə çıxır. Ötən illərin təcrübəsi göstərdi ki,

na daxildə hücumlar artır. Yeri gəlmişkən, Zərifdən bir qədər əvvəl səhiyyə naziri Haşimi Qazizadə və şəhər-salma və yollar naziri Axundi istefa verib. Zərif Ruhani komandasından istefa verən üçüncü nazirdir. Cavad Zərif özü isə daha əvvəl iki dəfə istefa verib. Həsən Ruhani isə hökumətin əsas simələrindən biri, Qərbdə və dünyada böyük nüfuza malik xarici işlər nazirini itirmək istəmir.

Cavad Zərifin hökumətdən, daha dəqiqi, dövlətdən küsdürən əsas məsələ Avropa Birliyi ilə münasibətlərdə yaranan düyündür. Qurumun İran qarşısında əsas tələblərindən biri də FATF şəbəkəsinə qoşulmasıdır. Yəni İranın terrorizm dəstək, terror təşkilatlarına pul köçürmələrinin qarşısını alan beynəlxalq sistemə qoşulması tələb olunur. İran hökumətində isə indi bu məsələdə fikir ayrılığı var. Çünki hazırda beynəlxalq aləmdə "terrorçu təşkilat" kimi tanınan bir sıra qurumlar İran hökuməti tərəfindən dəstəklənir. Yəni qeyd olunan proqram İranın Yaxın

indi İran hakimiyyəti dilemma qarşısındadır. Bu, həm də hakimiyyət daxilindəki Qərblə yaxınlaşma tərəfdarı olan hazırkı hökumətlə ənənəvi inqilab xətti arasında daha bir fikir ayrılığı səbəbidir.

Cavad Zərif bundan əvvəl də FATF qanununun qəbul olunması tələbini irəli sürüb. Nazir bəyan edib ki, FATF qanununa qoşulmaq İran üçün vacibdir, əgər Tehran bu qanunu qəbul etməsə, onun bütün çalışmaları risk altına düşə bilər. Hazırda FATF qanunu İran məclisindən keçib və indi daha üst qərarverici orqan olan Nizamın Məsləhətini Müəyyən Edən Quruma göndərilib. Lakin ümumi rəy budur ki, mühafizəkarlara yaxın olan qurum bu qanunu rədd edəcək.

İstənilən halda bu hadisə İranda hökumət daxilində böhranı üzə çıxardı. İndi həm xaricdən ABŞ-ın təzyiqləri, daxildən isə mühafizəkar komandanın tənqidləri ilə üz-üzə qalan Ruhani hökuməti və bütövlükdə islahat camiası Trampın hakimiyyətə gəlməsi ilə ciddi zərbə aldı. Yəqin ki, yaxın dövrdə İran bu təsirlərdən xilas ola bilməyəcək və 2 ildən sonra İranda keçiriləcək prezident seçkiləri islahat qanadı üçün məğlubiyət gətirə bilər. Təbii ki, o zamana qədər ciddi hadisələr baş verməyə. Yeri gəlmişkən, gələn il İranda parlament seçkiləri keçiriləcək. Ötən dəfədən fərqli olaraq bu səfər islahat qanadının seçkilərdə ciddi uğur qazanması real görünür. Çünki indi həm Rəfsəncani kimi parlaq islahat lideri heyatda, ikincisi isə aramsız embarqolar Ruhani və onun şəxsinde islahat camiasını ciddi şəkildə yorub.

□ **Kənan RÖVSƏNOĞLU,**
"Yeni Məsəvat"

Xalq Cəbhəsinin öncüllərindən olan Qulamhüseyn Əlibəyli siyasi arenada əvvəlki qədər görünür, aktiv fəaliyyəti nəzərə çarpır. Onun 2008-ci ildə yaratdığı Aydınlar Partiyasının da fəallığı müşahidə edilmişdir.

İki dəfə deputat olmuş partiya sədri ilə müsahibəmizə ələ son zamanlar niyə passiv fəaliyyət göstərməsini soruşmaqdan başlamışıq.

- Qulamhüseyn bəy, son dövrlər siyasətdə az görünürsünüz. Bunun xüsusi bir səbəbi varmı?

- Xüsusi bir səbəbi yoxdur. Sadəcə, səhətimdə olan bəzi problemlərə görə aktiv siyasətdən kənarlaşmışam. Bu o demək deyil ki, siyasətdən getmişəm.

Siyasi Partiyaların Əməkdaşlıq Mərkəzində təmsil olunuruq, vaxtaşırı toplaşaraq fikir mübadiləsi aparırıq.

Bundan başqa, Azərbaycan Xalq Hərəkatının yeni yarandığı vaxtlarında iclaslarda iştirak etmişəm. Amma dediyim kimi, səhətimdəki narahatlıqlar oldu, son məsələlərə qoşula bilmədim. Amma hərəkatda üzvlüyümü qalır. Növbəti yığıncaqlarda iştirak etmək fikrim var. Mən hüquqşünasam, həmin hərəkatda müəyyən sənədlərin hazırlanmasında iştirakım olacaq.

Digər tərəfdən, Azərbaycanda siyasi proseslər çox zəifləyib. Təkcə bizim partiya ilə bağlamaq olmaz, digər partiyaların da fəaliyyətində görmək mümkündür. Bu da sosial-iqtisadi problemlərin yaratdığı nəticələndir.

Çünki siyasi partiyaların fəaliyyət dairəsi azalıb. Bu fəaliyyət də mediada işıqlanmalıdır. Amma açıq deyək ki, bir çox mətbuat orqanları partiyaların işini işıqlandırmaya həvəsli görünmürlər.

- *Bəzilərinin fikrinə, yenə eyni adamlar yığılıb ora, ənənəvi adamlardır, insanların onlara güvəni qalmayıb, yeni nəsil gəlməlidir. Siz bu iradları bölüşürsünüz mü?*

- Təbii ki, zaman keçdikcə siyasi fəaliyyətdə yeniləşmə olmalıdır. Azərbaycanın siyasi həyatında yeniləşmə getmədiyini deyə bilmərik, sadəcə, zəifdir. Amma xalq hərəkatından çıxan bu siyasətçiləri süni şəkildə sıxışdırmaq da mümkün deyil.

Tədrisən yeni siyasətçilər yetişməlidir ki, onlar özlərində güc tapsınlar, bizi kimi köhnələrin yerini tutsunlar. Yoxsa "siz gedin, biz gələk", bu, ifadə düzgün səsəlmir. Sən bir özünü siyasətdə təsdiqlə, mənim yerimi sən tut. Tutaq ki, mən getdim, axı yenilərdən o qədər güclüləri yoxdur.

- *Onların özlərini təsdiqləməsinə nə mane olur?*

- Təsdiqləməkdən əvvəl, siyasi fəaliyyətin perspektivi zəif görünür. Mən universitetdə tədrislə məşğulam. Gənclərimiz daha çox özəl və dövlət sektorunda karyera qurmağa çalışır. Bu da haqlı yanaşmadır.

Siyasətlə məmurluq və ya sahibkarlıq fəaliyyəti fərqlənə bilər. Siyasi sferaya maraq azdır. Hakim partiyada da cavanlar son vaxtlar qabağa çəkilir.

Parlament, nazirlik səviyyəsində onlara yer verilir. Yeni onlarda da yenilənmə indi gedir. Amma hamı da YAP üzvü olmaq istəmir. Belə çıxır ki, karyera yüksəlişi üçün hakim partiya üzvü olmalısın.

Çünki müxalif partiya gənclərinə münasibət yaxşı deyil, iş tap bilmirlər, dövlət qulluğuna qəbul edilmirlər. Ona görə belə problemlər var və perspekti-

vi görməyən adamlar siyasətdən uzaq, iqtisadi sahədə karyera qurmağa üstünlük verirlər.

Əslində bu tendensiya dünyada müşahidə edilir. 1990-cı illərin əvvəllərində dünya miqyasında siyasətə maraq vardı, indi bu meyl zəifləyib, iqtisadi ma-

da çəkişmələr, didişmələr başlayır. Adətən seçkiqabağı müxalif düşərgədə bloklar yaranır, seçki bitir, dağılır. İndi hara qədər mümkündürsə fəaliyyət göstərirlər.

Arzu eləməzdim ki, əvvəlki blokların taleyini Xalq Hərəkatı

dən deyil. Siz necə düşünürsünüz?

- Siyasətdə söyüş zəiflikdir. Kimliyindən asılı olmayaraq təhqir yolverilməzdir. Bu meyl sosial şəbəkələrdə geniş yayılıb. Xüsusən xaricdə yaşayan müəyyən şəxslər tərəfindən təhqirlər yağ-

maq verməyə səsləmək əcaiblikdir.

Ona görə icra hakimiyyəti sistemində müəyyən qaydalar yaradılmalıdır. Bu ilin əvvəlindən müsbət meyllər başlanıb, əgər davam edərsə, müəyyən ümid vardır.

maq lazım deyil.

O da problemə bu cür kömək etmək istəyir. Qarabağ Komitəsi hesab edir ki, mitinq xalqın əhval-ruhiyyəsini ifadə edə bilər. Hakimiyyət də bu mövqeyi nəzərə almalıdır. Ermənistan Ali Sovetinin Qarabağı Ermənistana birləşdirmək və danışıqlar prosesində danışıqların şərti barədə qərarı var. Ermənistan həmişə əlində qərarı tutub ki, parlament mənə bu səlahiyyətləri verib, artıqna gedə bilmərəm. Bizim cəmiyyətdə hələ ki bu cür prioritetlər formalaşmayıb.

Bu gün danışıqlar düzgün gedir, amma cəmiyyətin ümumi mövqeyini ifadə edən sənəd yoxdur. Bir neçə il qabaq Vəfa Quluzadə, Eldar Namazov və Tofiq Zülfüqarovun bir təşəbbüsü olmuşdu.

Onlar Qarabağıla bağlı danışıqların əsas şərtlərini açıqlayan bir sənəd hazırlamışdılar və əksər siyasi partiyalar tərəfindən imzalandı. Bu yaxşı cəhətdir.

Amma mitinq olanda iştirakçıların diqqətini cəlb edir, problemi ön plana çıxarır. İstənilən siyasi qüvvənin Qarabağıla bağlı mitinq keçirməsini alqışlayıram.

- *Hazırda sülh platformasından, xalqların barışmasından danışılır...*

- Bu, təzə proje deyil. Xalq diplomatiyası dəfələrlə qaldırılıb, qarşılıqlı səfərlər olub, tədbirlər birgə keçirilib. Amma kəskin fərq var.

Bir tərəfdən ərazilərin 20 faizi işğal olunub. Xocalı kimi faciəli var, bu genosid görən gedib onu törədənə barışmaq istəməyəcək.

- *Bəs neyləmək lazımdır, danışıqlar prosesi də nəticə vermir...*

- Mənə elə gəlir ki, aprel döyüşləri yeni güclə başlanmalıdır. Azərbaycan həmsədrlər institutunun tərkibindən imtina etməlidir.

- *Qulamhüseyn bəy, sosial şəbəkələrdən istifadə edirsiniz?*

- Həm vaxtım çatmır, həm marağım yoxdur. Əksər siyasətçilər oradadır. Bir qədər mühafizəkarlığımı bağlıdır. Xüsusi həvəs göstərmirəm. Bəlkə də səhv edirəm. Hər halda, çalışaram ki, gələcəkdə qoşulum.

- *Bəzi deputatlar, hökumət rəsmiləri sosial şəbəkələrin fəaliyyətini məhdudlaşdırmağa çağırış edirlər. Siz necə düşünürsünüz?*

- Sosial şəbəkələr publik sahə deyil. İnsanlar orada özlərini daha rahat hiss edirlər. Onun məhdudlaşdırılması cəmiyyətdə daha çox qıcıq yaradacaq. Küçəyə çıxmayanlar aktivliyin virtualda kompensasiya edir. Sabah qapasan, yenə həmin adamlar küçəyə çıxmağa çalışacaqlar.

Hakimiyyət cəmiyyəti nə qədər sıxır, onda söyüş başlayır. Məsələlər çox vaxt parlamentdə həll olunur. Çünki parlament cəmiyyətin sosial hissələrini əks etdirir.

Müxtəlif mövqeli insanlar tərəfdarlarının parlamentdə çıxışını görəndə rahat olurlar. Məsələn, Jirinovskinin çıxışları sovinist rusların küçələrə çıxmasını qarşısını alır. O cümlədən sosial şəbəkələrə məhdudiyyət qoyulması küçə variantını aktuallaşdıracaq.

- *Növbəti parlament seçkisində deputatlığa namizəd olmaq fikriniz varmı?*

- Bəli, düşünürəm. Böyük ümidim yoxdur, ötən seçkilərin təcrübəsi göstərir. Amma hər halda, seçki siyasi aktivlik formasıdır. Maddi vəziyyətimizdən asılı olaraq, qərar qəbul olunacaq. Hər bir halda seçkidə iştirakın tərəfdarıyam.

□ **Emil SALAMOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

"Müxalifətin bölüşə bilmədiyi" kim aparıcı müxalifətdir" məsələsidir"

Qulamhüseyn Əlibəyli: "Yeni idarəçiliyin gətirilməsi, prezidentin islahatların davam edəcəyi barədə bəyanatları belə deməyə əsas verir ki..."

"Müxalifətçilik o demək deyil ki, hakimiyyəti söyəsən, "iqtidara gəlsək sizi belə günə salacağıq, belə məhv edəcəyik" bəyan edəsən"

raqlara yer verib.

- *Bu halda siyasi mübarizənin bir əhəmiyyəti qalmayıb?*

- Biz kökündən baltalayıb, "tamamilə qalmayıb" deyə bilmərik, amma siyasətə maraq həddindən artıq azalıb. Bəlkə pessimist fikir kimi görüne bilər, amma reallıqdır.

Gələcəkdə siyasətdə parlaq gənclərimiz ola bilər. Radikal mövqə tutan, konstruktiv yanaşan gənclərimiz də var. Amma köhnələrə "gedin!" deməklə olmayacaq.

Məsələn, vaxtilə Müsavatda Tural Abbaslı var idi, ayrıldı, özü partiya qurdu, bu gün öndə gedən siyasətçi gənclərdən biridir.

Müsavatda fəaliyyətini davam etdirseydi, kölgədə qala bilərdi. Təqdir etmirəm ki, mütləq ayrılıb hərə bir partiya qurmalıdır. Amma kimsə özündə bu potensialı görürsə, niyə də olmasın.

- *Qeyd elədiniz ki, siyasi partiyalara, siyasətin özünə maraq azalıb. Bu baxımdan hesab etmək olarmı yeni yaranmış həmin Xalq Hərəkatını qarşıda ciddi perspektiv gözləmir?*

- Hakimiyyət öz yerində, müxalifətin də daxilində yetərincə problemləri var. Müxalifətin bir araya gəlməsi, vahid qüvvə olması, bloklar yaratması təbii prosedir.

Müxalifət partiyalarının qarşısında duran vəzifələr çox mürəkkəbdir. Ölkədə demokratik yolla hakimiyyət dəyişikliyi çətin prosedir, bu ənənələr hələ formalaşmayıb.

Seçkilərlə bağlı ciddi problemlər olur. Müxalifət vahid qüvvə deyil, vahid ideologiyaya söykənmir. Sadəcə, ayrı-ayrı məqamlar olur ki, onları bir araya gətirir.

Həmin məqam həll olmayan-

da yaşasın. Amma bu birliyi müxalifətin müəyyən hissəsinin qruplaşması, təmərküzləşməsi kimi qiymətləndirmək olar. Nə qədər yaşayacağını zaman göstərir.

- *Sizcə, müxalifətin birliyi niyə alınmır, nəyi bölüşə bilmirlər? Nəyin üstündə yola getmirlər?*

- Fikrimcə, müxalifətin bölüşə bilmədiyi "kimdir müxalifət", "kim aparıcı müxalifətdir" məsələsidir. Hər bir siyasi təşkilat hədəfləyib ki, yeganə real müxalifət olsun, başqalarını müxalifət saymırıq.

Bu da indinin işi deyil, 20-25 il əvvəldən proses başlayıb. Zaman-zaman çəkişmələr olub. Müsavatla Xalq Cəbhəsi birliyin içində çəkişiblər.

Nəticədə birincilik uğrunda mübarizə müxalifət partiyalarını parçalayıb, dağınıq vəziyyətə salıb. Eyni zamanda liderlərin şəxsi ambisiyaları, bir-birini qəbul etməməsi də bu məsələdə rol oynayıb.

- *Sizcə, kimdir indi aparıcı müxalifət?*

- Kim özünü hakimiyyətə müxalif sayırsa odur. Ən kiçik partiya deyək ki, bizik, üzvlərimizin sayı digərlərindən azdır. Amma biz özümüzü hakimiyyətə müxalif sayırıq.

Müxalifətçilik o demək deyil ki, hakimiyyəti söyəsən, "iqtidara gəlsək sizi belə günə salacağıq, belə məhv edəcəyik" bəyan edəsən. Müxalifətin əsas missiyası hakimiyyəti daim nəzarətdə saxlamaq, gördüyü nöqsanları deməkdir.

- *Yeri gəlmişkən, iqtidarı söyəsən, təhqir edənlər var. Hökumət rəsmiləri partiya sədrlərinə çağırış edir ki, onları susmağa, təhqirsiz tənqid səsləndirməyə dəvət edirsiniz, çünki bu cür mübarizə üsulu kişilik-*

dinir.

Ölkə başçısına tənqidlər ola bilər. Prezidentin fəaliyyəti hamı tərəfindən eyni qiymətləndirilə bilməz. Baxmayaraq ki, son dövrlərdə müsbət addımlar da var. Lakin təhqir mübarizə yolu deyil. Ailə üzvlərinin söyülməsi isə Azərbaycançılığa, türk millətinə yaraşan hal deyil. Onu da nəzərə almaq lazımdır ki, icra strukturlarında da xeyli sayda söyüşlə məşğul olan məmurlar var.

Gəncə hadisələrini yada salmaq hamı bilir ki, Elmar Vəliyev camaatla necə danışır. Hətta səhv etmərəmsə "Yeni Müsavat"ın əməkdaşını da təhqir etmişdi. İsmayılıda, Qubada da eyni hadisələr yaşandı. İnsana ləyaqətinə sığışmayan təhqirlər olmuşdu. İnsanların çağırılıb aşığılanması, məmurlar tərəfindən təhqir olunması halları baş verib.

Bunun ikitərəfli qarşısı alınmalıdır. Təkcə partiya sədrlərinə müraciət etməklə düzəlmir. Deyək ki, biz müraciət elədik. Lap elə sizin qəzet tribunasından səslənirəm - söyüşü dayandırın! Amma sabah müraciət edənə də söyürlər. Oturublar orda, hansısa mənbədən maliyyələşirlər, bu söyüşləri davam etdirirlər. Güman etmirəm ki, siyasi qüvvələrin bir araya gəlib onlara müraciət etməsi ilə söyüşə son qoyacaqlar.

Əksər siyasətçilər də mövqelərini bildiriblər. Hüquqi məsələdə mübarizə aparmaq çətinidir, eksəriyyəti xaricdedir...

Siyavuş Novruzov dövlətdən ev alan jurnalistlərə səslənmişdi ki, siz də onları söyün. Bu lap yol verilməzdir. Əvvəla, hakim partiya rəsmisidir, parlamentdə komissiya sədridir. İndi dövlət jurnalistlə ev veribsə, bunu minnətli etmək, onu söyüşə söyüşlə ca-

Bir tərəfdən korrupsiyalaşmış, oliqarlaşmış məmurların tədrisən hakimiyyət səlahiyyətlərindən məhrum edilməsi, klassik bürokratiyadan imtina edilib yeni idarəçiliyin, inzibətçilərin vəzifəyə gətirilməsi, prezidentin islahatların davam edəcəyi barədə bəyanatları belə deməyə əsas verir ki, həmin söyüşlər də azalacaq.

İnsanlar niyə bu təhqirlərə qulaq asır? Çünki sanki ürəklərindən tikan çıxarır. Son atılan addımları neftdən böyük gəlirlər gələcək etmək lazım idi, indi dövlətin üstünə bu qədər ağır yük düşməzdi.

Bütün hallarda son atılan addımlar, minimum əmək haqqının qaldırılması hətta bir adama yaxşı təsir edibse, təqdir etmək lazımdır.

- *Prezidentin son addımları, gənc nazirlər təyini etməsi, müavinətlərin artırılması, oliqarlaşmış iri fiqurların sistemdən kənarlaşdırılması ardicil baş verir. Hökumət siyasətində əhəmiyyətli dəyişiklik eddi...*

- Yumşalmanı müsbət qarşılayıram. Cəmiyyətlə idarəçilər arasında uçurum olmamalıdır. Bu təmasdan həm xalq, həm idarəçilər qazanır. Digər tərəfdən, hakimiyyət öz məmurlarının hərəkatlarından cana doyub.

- *Aydınlar Partiyası Qarabağ Komitəsində də təmsil olunur?*

- Yox, təmsil olunmuruq. Əvvəllər bir neçə dəfə İşçi Qrupu şəklində iştirak etmişik. Amma demədim ki, rəhbərlikdə təmsil olunmayacağıq.

- *Ümumiyyətlə, Qarabağ təlabi ilə mitinqlər keçirilməsinə zərurət varmı?*

- Fikrimcə, olar. Qarabağ ümummilli problemdir. Və kim bu problemə hansı formada məşğul olmaq istəyirsə, ona mane ol-

Şkafda skeletlər

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

“Xəstənin mədəsini təmizləməyi qərara aldılar. Bunun üçün on yeddi iri mis şar hazırladılar. Şarların qapısı yaylı qayrılmışdı, onları içəridən açıb-örtmək mümkün idi. Şarların birinin içində əlində fəner və yanar məşəl tutan adam girdi. Qarqantua şarı ağzına qoydu, xırda həb kimi uddu”.

(Fransua Rable, “Qarqantua və Pantaquiel”)

Binəqədi rayonunda polis mənzillərdən birindən yaşlı qadının skeletini tapıb. Bəli, təəccüblənməyin, kriminal məlumatda elə bu cür yazılmışdı. Sən demə, qadın hardasa 1 il yarım qabaq ölüb, lakin onu bu qədər vaxtda itirib axtaran olmamışdır. Nə qohumlardan, nə qonşulardan, nə də iş yerindən. Bax bu iş yeri xüsusilə maraqlıdır. Qadın mənzil istismar sahəsində - sovetin əcaib atavizmi olan və millətimizin JEK adlandırdığı idarədə işləyirmiş. Necə səmərəli idarədirsə işçisi il yarım yoxa çıxır, axtaran olmur. Bəs bunun maaşını kim alıb o qədər vaxtda? Yaxşıca qoyasan hərəsi bir saxta dəftər tutub camaatdan edilməyən xidmətlərin pulunu yığsınlar. Əslində JEK özü də elə o bədbəxt qadın kimi ölüb, aşkar eləyib basdıran yoxdur. Görünür, idarənin skeleti kimlərsə lazımdır. Ən azı seçkidə-zadda siyahı çıxartmaq, saxta imza qoymaq, müşahidəçi itələmək üçün JEK-in skeleti vacibdir. Bu skeleti hansı demokratik müşahidəçinin qabağına çıxarsan qorxusundan ürəyi gedir.

Bir də ictimai-siyasi aləmdə belə “skeletlər” çoxdur. Hərənin “şkafını” axtarsan bir neçəsi tapılar. Məsələn üçün, deyilənə görə, Etibar Məmmədov yenidən aktivləşibdir, hətta hardasa intervü veribdir. Yox, bu dəfə Cənubi Koreya və Amazonka məşələri haqda yox, ölkəmizin daxilindən danışdır! Fantastikadır. Heyrətamizdir! Deyə bilərsiniz bəs nə oldu, bu içəridən danışmağa veto qoymuşdu? Deyin, bizdə söz azadlığıdır, min altı yüz dənə də qəzet çıxır, köşklər satıb qurtara bilmir, hər həftə neçə satıcı qəzetin altında qalıb ölür - Orxan Pamukun “Məsumiyyət muzeyi” romanında köhnə qəzetlərin altında qalıb ölənlər kolleksiyaçı kimi. Qayıdaq öz paleontoloji muzeyimizə. Bəli, burada maraqlı qazıntılar üzə çıxmaqdadır. AMİP sədrinin müavini deyib ki, siyasətimizdə Etibar müəllimin yeri görünür. Əlbəttə. Şübhə edən yoxdur. Nəinki yeri, hətta yerliləri də görünür! Və bunlar bizə olduqca lazımdır. Axı ən azından aktivləşmiş xalq hərəkatı üçün lideriyə təcili namizəd lazımdır, Əli Kərimli isə heç zaman öz namizədliyini irəli sürmür, bu da belə təvazökarlıq örnəyidir. “İsa Qəmbər olmasın, kim olur-olsun” siyasəti ilə uca millətimizi 2019-cu ilə qədəh gətirməyi bacarıbsa, nə gözəl. Elçibəy ölüb, Cəmil müəllim Anarın kitabına ön söz yazmaq məşğuldur, Rüstəm bəy bir qonaqlığa hamını satdı, qalır kim? Ay sağ olasan, Etibar müəllim. Bunu 2003-dəki kimi namizəd eləyib birlikdə rayonları gəzmək olar. Üstəlik, İsa Qəmbərdə də qabaqkı can qalmayıb, ürək xəstəliyinə düşərək olub, belə görünür bu dəfə heç belədiyyə üzvlüyünə də namizəd olmayacaqdır.

Şkaflarımızdakı toppuş skeletlərin hərəkətə keçməsi üzündən möhkəm şaqqlı səsləri gəlir. Bir də görürsən qəfildən iki dənə xalq hərəkatı yarandı. Qarabağın azadlığı üçün. Akif Nağı kimi mücahid belindəki şəhid kəmərinə az qalır açıb atsın, gedib Qaradağda, “Səderək” yarmarkasında qarğıdalı satsın. Rəqəbət gərgindir. Hökumətdə də günah çoxdur, vaxtında Rəqəbət Məcəlləsi qəbul etsəydilər hamı yerini bilirdi. Bunların xəbəri yoxdur ki, hökumət Qarabağı alıb, indi İrəvan uğrunda döyüşlər gedir. “Ağdağ” hərəkatı haradadır? Nəse passivləşiblər. Əli Ömerovu tapmaq lazımdır. Hərəkata qan versin.

Tamerlan müəllim, Rəhim müəllim, Fəhmin müəllim... Maşallah, lider bankımızda o qədər vaxtı keçmiş borclar yığılıb ki, yüz il bağışlasan bitməz. Bunların hər birini fəallaşdırmaq vaxtıdır. Elə hökumətin özündə Fərəc bəy kimi İrani dağıdan, sərhədsökən, tüpürən kadrlar yatır. Tərpənin görək. Pənah bəyin də səsi yavaş gəlir, halbuki “Müxalifətin yaz hücumu” deməqoqiyanının əsl zamanıdır.

Yoxsa fikirləşirsiniz bu xarabaya heç zaman yaz gəlməyəcəkdir?

Ermənistanda inqilab nəticəsində hakimiyyətə gələn yeni hökumət də hələ ki Qarabağ məsələsində konstruktiv mövqə sərgiləməyib. Ötən 10 ayda baş nazir Nikol Paşinyan ara-sıra hətta sələflərindən daha radikal və absurd yanaşma ortaya qoyur. Dağlıq Qarabağdakı separatçıları müstəqil tərəf kimi birbaşa danışıqlara qoşmağa cəhd edir - hansını ki, heç ATƏT-in Minsk Qrupunun erməni-pərəst həmsədrləri də məqbul saymırlar, o ki ola rəsmi Bakı. Vasitəçilər bölgəyə budəfəki səfər zamanı isə ümumiyyətlə, Xankəndinə baş çəkmədilər.

Nizamlama prosesi ətrafındakı qeyri-müəyyənlik fonunda bu arada Azərbaycan və Ermənistan XİN başçıları arasında görüşünə hazırlıq gətirdiyi barədə məlumat yayılıb. Azərbaycan XİN-in sözcüsü Leyla Abdullayeva bildirib ki, Dağlıq Qarabağ məsələsinin həllinə dair Azərbaycan və Ermənistan XİN başçıları arasında görüşü gündəmədədir. O, bu məsələnin ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrlərinin regional axırıncı səfəri zamanı da müzakirə olunduğunu bildirib. “Görüşün dəqiq yeri və tarixi isə hələlik təyin olunmayıb”, - deyərək əlavə edib.

Qeyd edək ki, XİN başçıları arasında Azərbaycan və Ermənistan rəhbərlərinin ilk rəsmi görüşünü hazırlaması barədə də xəbərlər yayılmışdı. Ancaq rəsmi İrəvan danışıqları irəli aparmaq istəyi ilə bir araya sığmayan mövqə sərgiləyirsə, Ermənistanda “bir qarşı torpaq da qaytarıla bilməz” xəstə eforiyası hökm sürürsə, ermənilər “hərbi qələbə”dən hələ də məst kimi dirlərsə, üstəlik, Paşinyan bu eforiyayı azaltmaq, ölkəni ağır blokada rejimindən çıxarmaq üçün tədbirlər tökmək əvəzinə eforiyayı daha da körükləyirsə, belə bir görüşdən nəticə gözləməyə, danışıq xətrinə danışıq aparıb şəkil çəkməyə lüzum qalır mı? Sual ritorikdir.

Məsələ də ondadır ki, müharibə hələ bitməyib. Prezident İlham Əliyev dəfələrlə bəyan edib ki, müharibənin yalnız birinci mərhələsi başa çatıb. Onu da bəyan edib ki, Azərbaycan torpaqlarında ikinci qondarma erməni dövlətinin yaradılmasına heç vaxt izn verməyəcək, bunu gözləyənlər boşuna gözləyirlər. Qarabağ ermənilərinə isə ən yüksək muxtariyyət verilə bilər.

Azərbaycan həmçinin müasir və bahalı döyüş sistemlərini uzun müddət vitrin-

Qarabağ: “ərazi mübadiləsi” gündəmə qayıdır?

“Unudulmuş köhnə” təzə qismində; Paşinyan dönəmində də danışıqlar iflas olarsa...; Azərbaycan ordusu ərazi bütövlüyümüzü bərpa etməyə tam hazırdır - düşməne savaş ismarışı...

də saxlamaq və ya hərbi parçalarda nümayiş etdirmək niyyətində deyil, özünün hərbi-sənaye kompleksinə milliyətlər xərcləyib atəşkəsi rejiminə də sonsuz dözməyə hazırlaşmır. Dünyanın 50 ən güclü orduları arasında yer alan Azərbaycan ordusu xüsusən də havada böyük üstünlüyə malikdir. Bu faktor isə hərbi ekspertlər tərəfindən yüksək qiymətləndirilir və müharibədə qələbənin əsas amili hesab edilir.

Yəni Azərbaycan Silahlı Qüvvələri ölkəmizin ərazi bütövlüyünü bərpa etməyə tam hazır vəziyyətdədir. Bunu “4 günlük” aprel müharibəsi də təsdiqlədi. Ermənilər o vaxt onu da gördülər ki, zamanı yetişəndə onlara heç güvəndikləri Rusiya da lazımı dəstəyi verə bilməyəcək. Çünki artıq 90-cı illər deyil, Rusiyanın maraqları tələb edir ki, bölgədə Türkiyə və Azərbaycanla isti münasibətlər saxlasın.

Özünü Qərbə qərbpərəst kimi sırtmaq istəyən Paşinyan həmin Qərbin, ABŞ-in münasibəti də ortadadır. ABŞ Dövlət Departamentinin Suriyaya humanitar missiya göndərdiyi üçün İrəvana ünvanlandığı sərt bəyanatı, Ermənistan XİN başçısının Amerika səfərinin ləğvini yada salmaq yetər.

Əfsus ki, son gelişmələr

sülh istəyə, sülhü, müharibə istəyəcəksə, müharibəni alacaq.

Coğrafi anlamda ərazi mübadiləsi variantı isə ötən əsrin 90-cı illərinin sonunda ABŞ-ın vasitəçiliyi ilə ortaya atılmışdı. O zaman münafişlərin həlli Dağlıq Qarabağın “Laçın dəhlizi” ilə birlikdə Ermənistanla verilməsi əvəzində Mehri rayonunun Azərbaycanla birləşdirilməsi və beləliklə, Naxçıvana da quru yolun təmin olunması təklif edilirdi. Oxsar planı tanınmış amerikalı politoloq Pol Qobl da irəli sürmüşdü. Ona görə onu “Qobl planı” da adlandırırlar. Həmin plan 1999-cu il oktyabrın 27-də Ermənistan parlamentinin gülləbaran edilməsi ilə gündəmdən çıxdı. Çünki Moskva konfliktin hər hansı formada həllində maraqlı deyildi. Hərçənd Bakı və İrəvan bu variantda rəsmi razılıq verməmişdilər.

Bəzi ekspertlərə görə, həmsədrlər, daha doğrusu, münafişlərin həllini Rusiyadan daha çox arzu edən ABŞ “unudulmuş köhnə”ni “Qobl planı”ni yeni kimi təriflərə təqdim edə bilər - təbii ki, Qukasyanın sərəmsələməsi şəklində yox. Hətta bu yöndə ABŞ tərəfinin müəyyən ilkin hazırlıqlar içində olması haqda fikirlər səslənir.

İstənilən halda, bir şey dəqiqdir ki, Azərbaycan bir qarış torpağını da güzəştə getməyəcək. Bu da o deməkdir ki, əgər danışıqlar Paşinyan dönəmində də iflas olarsa, hərbi variantı bütün ciddiliyi ilə gündəmə gələcək. Müharibə isə ən əvvəl Ermənistan üçün fəlakət olacaq, faktiki, onun üçün “cəhənnəmə bir istiqamətli bilet almaq” anlamı daşıyacaq...

☐ “Yeni Müsavat”ın analitik xidməti

Ermənistanın Azərbaycanla qarşı tərəfinə qarşı təcavüzü nəticəsində ölkəmizə milyardlarla dollarlıq ziyan dəyib. Hərbi Prokurorluğun Xüsusi istintaq şöbəsinin yaydığı məlumatda bildirilir ki, Ermənistanın işğalı nəticəsində Azərbaycan dövlətinə və vətəndaşlarına dəyən ziyanın məbləği 818 milyard 880 milyon ABŞ dolları məbləğindədir.

toplamaq, sonra isə İrana satmaq üzrə işlərə Dağlıq Qarabağda yerləşən hərbi komandanlıq və ozamankı baş nazir Jirayr Poqosyan rəhbərlik edirdi. Dəmir və mis biznesi o zamanlar işğal rejiminin əsas gəlir mənbəyinə çevrilmişdi. Eyni zamanda həm də qonşu Qafan və Gorusdan gələn ermənilər Qu-

əkin sahələri əkilir. Ermənilər əsasən taxılçılıq və bostançılıqla məşğul olurlar. Füzuli və Cəbrayıl rayonlarının əkin sahələri də eynilə əkilir.

E.Mehdiyev talan olunan digər sahələrə də diqqət çəkdi: "Orada xeyli infrastruktur obyektləri var idi və buradakı işlərə ən yük-

larla orduya silah alınıb deyərək vəziyyətdən çıxmağa çalışır, amma bu bizi maraqlandırmır. Çünki oradakı istintaqlar pulun taleyi ilə maraqlanırsa, bizi Azərbaycanın mülkiyyəti və törədilən hərbi cinayətlər maraqlandırır. Əsas məsələ budur ki, biz bu hərbi cinayətkarları necə zərərsizləşdirə bilərik?"

Paşinyan üçün Ter-Petrosyanla tandem...

Hüseyinbala SƏLİMOV

Desək ki, eks-prezident Levon Ter-Petrosyanın indiki baş nazir N.Paşinyanla və ya ümumiyyətlə, erməni inqilabı ilə dəqiq əlaqələri var, əlbəttə ki, bu bir az şişirtmə olar. Amma məsələ var, deyirlər ki, hətta şaiyələr də boş yerdən yaranmır.

Odur ki, həm yerli erməni, həm də bizim Azərbaycan mətbuatında periodik olaraq Ter-Petrosyanla Paşinyan tandemi haqqında xəbərlər və təhlillər meydana olur.

Ola bilsin ki, bu da heç təsadüfi deyil və təkə hansısa siyasi qrupların arzu və istəyi kimi təzahür etmir.

Birincisi, "məxməri erməni inqilabı" hələ də bir "aktyorun teatrı"na xatırlatsa da aydın məsələdir ki, heyatda qəti belə olmur, bütün inqilabların arxasında konkret siyasi, hətta maliyyə dairələri dayanır, əks təqdirdə onların ən azı yarıdan çoxu uğursuz qiymətlər olardı.

İkincisi, inqilab zamanı indiki prezident A.Sarkisyan özünü yetərinəcə müstəqil şəxs kimi təqdim edə bilsə də bir çoxu onu hələ də "Sarkisyanın adamı" kimi qəbul edir.

Üstəlik, o da qeyd olunur ki, prezidentlə baş nazir arasında yetərinəcə soyuq küləklər əsir və bu da bir çox təhlilçiləri iki siyasi fiqur arasındakı mümkün, hətta qaçılmaz gərginliklərin yaşanacağı kimi düşüncələrə sövq edir, bəziləri isə hətta indiki prezidentin siyasi karyerasının bitəcəyi günü belə irəlilədən xəbər verməkdən özərlərinə saxlaya bilmirlər.

Nəhayət, qeyd etmək lazımdır ki, eks-prezident Ter-Petrosyanın adı artıq inqilabın ilk günlərində hallanmağa başlamışdı, baxmayaraq ki, o, mitinqlərdə görünmürdü və hətta başçılıq etdiyi siyasi qüvvə sonradan nə mer, nə də ki, parlament seçkilərində iştirak etmədi.

Maraqlıdır ki, hətta bu detal da erməni təhlilçilərini dayandırmır, onlar hələ də erməni inqilabının strukturunu və təkamülünü təhlil edərək belə iddia edirlər ki, eks-prezident düşülmüş şəkildə siyasi teatrın ön planına çıxmağa çalışmışdır, çünki onun Paşinyanla bir cərgədə görünməsi nəinki Qarabağ siyasi klanını, hətta sadəcə erməniləri də Dağlıq Qarabağ siyasətinin gələcək evolyusiyası ilə bağlı uzağa gedən ekstrapolyasiyalara istiqamətləndirirdi: ən azı Qarabağ siyasi klanı hay-küy salacaqdı ki, Paşinyan Ter-Petrosyanla birləşərək Dağlıq Qarabağı azərbaycanlılara qaytarır...

Amma təkə "üzü üzler görmüş" siyasi yazarlara deyil, onlardan heç geri qalamayan oxuculara da aydındır ki, əbədi olaraq belə davam etməyəcək: gözəl günlərin birində təkə Paşinyanla Sarkisyan arasındakı münasibətlərdə deyil, Paşinyanla Ter-Petrosyan arasındakı əlaqələrdə də qaranlıq nöqtələr qalmayacaq.

Biz əlbəttə ki, Paşinyan-Ter-Petrosyan siyasi tandemi kontekstində konkret söz deyə bilmərik, amma bir məsələdə əminik: indiki prezident A.Sarkisyan erməni inqilabının siyasi arxitekturasında "artıq element"dir, onu kimləsə əvəz etməlidirlər. Amma kiminlə? Bax, sual da budur. Bəziləri hətta lazım olduğundan da artıq əmindirlər ki, bu adam məhz Ter-Petrosyan olacaq, çünki millət ağsaqqalı roluna indiki erməni cəmiyyətində ondan uğurlu namizəd tapmaq çətindir.

Amma nəticələrlə qətiyyətlə tələsməyə, çünki N.Paşinyanın bəzi cəhətləri bizə lap Maksimilian Robespierə xatırladır, çünki erməni inqilabının "rəhbər"inin də davranışında "təqib olunmaq maniyası"na sezməmək mümkün deyil. Məsələn, elə bu yaxınlarda bildirildi ki, uyğun istintaq strukturları eks-prezident Ter-Petrosyanı da dindirəcək, çünki onun da vaxtında çox böyük səhvlər olubdur...

Bir sözlə, Ermənistanda siyasət yox, əsl şizofrenik tamaşa gedir. Odur ki, bizə elə gəlir ki, qoca Levonla tandem təkə ermənilər üçün deyil, elə Nikolun özü üçün də qurtuluş olardı.

Sözsüz, biz hazırkı erməni siyasi palitrasının bütün çalarlarını bilmirik. Amma düşünürük ki, eks-prezident Ter-Petrosyan indi ölkədə ən pragmatik siyasətçidir, çünki məhz öz təcürbəsində əmin oldu ki, ölkəsinin kardinal dəyişikliklərə ehtiyacı var. Ən başlıcası da belə dəyişikliklər qısamüddətli perspektivə yönəlməməli, strateji istiqamətə tuşlanmalıdır. Axı məhz L.Ter-Petrosyan ilk siyasətçi oldu ki, məsələn, Türkiyədən "əbədi xortdan" düzəltməyin ziyanlı bir iş olduğunu və hətta ermənilərin maraqlarına qəti cavab vermədiyini başa düşdü.

Real siyasət bir qayda olaraq radikalları, ura-patriotları sevmir, o, daha təmkinli və mötədil adamlara ehtiyac duyur.

Bizim müşahidələrimiz Paşinyanın özünün belə adam olmadığını deməyə əsas verir. Onu ən yaxşı halda emosional romantik adlandırmaq olardı. Bu səbəbdən erməni liderinin özünün xasiyyətinin balanslaşdırılmasına ehtiyac var. Belə bir faktor kimi isə Ter-Petrosyanla tandem çıxış edə bilər. Odur ki, görək, nə olur...

Sərkisyanın Azərbaycana qarşı cinayətləri barədə şok faktlar

"Serj Sərkisyan Azərbaycan dəmir yollarının Füzuli rayonu ərazisindən Meğriyə qədər olan relslərini sökdürüb, satıb və pulunu da yeyib..."

Qeyd edək ki, ayrı-ayrı vaxtlarda beynəlxalq təşkilatlarda da Ermənistanın təcavüzü nəticəsində ölkəmizə və vətəndaşlarımıza dəymiş zərər barədə danışılıb, çağırışlar edilib. Ancaq işğalçı ölkə bu günədək faktaraşdırıcı missiyaların Qarabağda araşdırmalar aparmasına mane olduğundan daha təfəsilatlı məlumatlar ortaya qoymaq mümkün olmur.

Bu mövzuda "Yeni Müsavat"a açıqlama verən konfliktoloq Elxan Mehdiyev ilginç fikirlər söylədi. Bildirdi ki, Azərbaycanın işğal edilmiş ərazilərindəki mülkiyyətin, strateji obyektlərin və infrastrukturun talan edilməsi və satılması Azərbaycanın da susqunluğu nəticəsində cəzasız olaraq davam etməkdədir: "Ərazilərimizdəki mülkiyyətin talan edilməsi işğalın ilk dəqiqələrindən başlayıb. Mənim yadımdadır, bizim kəndimiz işğal olunmuş ən son kəndin yanında olduğundan erməni talançıları kənddə heç kim olmadığını hesab edib kəndə girəndə birini tutub zəncirle ağaca bağlamışdılar. Bu cür talançıların işi ev əşyalarını, yorğan-döşək yığıb daşımaq idi. Və hər gün 1993-cü ilin sentyabr və oktyabr aylarında yük maşınları ilə Qafan, Gorus və Hadrutdan işğal olunmuş kəndlərə axışdırlar. Bizim bölgəmizdəki evlərin əksəriyyətində çox sayda qədim gəvələr, xalılar var idi. Onların hamısı təbii ki, talan edildi və ermənilər bu xalıları xarici ölkələrə çıxartmaqla baha qiymətlərə satdılar".

E.Mehdiyev bildirdi ki, ikinci dalğa artıq evlərin sökülməsi, əsasən də dəmir parçalarının və dəmir darvazaların toplanması ilə davam etdi: "Bu da böyük biznesə çevrildi. Belə əməllər işğalçı rejimin hərbiçiləri ilə birgə həyata keçirilirdi. Dəmir və mis

badlı və Zəngilanın kəndləri hesabına çox böyük pullar qazandılar. Bu bölgələrdən olan qaçqın həmvətənlərimiz bu biznesin miqyasını hamıdan çox anlaya bilər. Qəbiristanlıqlardakı qiymətli daşlar həm Ermənistanda, həm də ermənilər tərəfindən Gürcüstanda satıldı".

Konfliktoloq çox sayda tibbi avadanlıqların xəstəxanalarda qaldığını da xatırladı: "Son dövərdə hərbi vəziyyətlə əlaqədar işğal rayonlarında onların sayı da çox idi. Buraya mədəniyyət abidələri və sənət əsərlərini də əlavə etsək, talanın miqyası ölçüyəgəlməzdir. Meşələrin qırılması və satılması, parket sexlərinin sayının dəfələrlə artması indiyədək Zəngilan və Qubadlının meşələri hesabına aparılır. Üstəlik, Bərgüşad və Həkəri kimi dünyada tayı-bərabəri olmayan balıqlarla dolu iki çay indi də ermənilərin balıq ixracının əsasını təşkil edir. Həkəri çayı üzərində Laçından başlayaraq, vətəgələr qurulub. Həmçinin Həkərinin Bərgüşadla birləşən hissəsində Zilanlı kəndinin qarşısında Həkəri çayının qarşısı kəsilib və böyük balıq vətəgələri yerləşdirilib. Faktiki olaraq indi Araz çayına Həkəridən su axmır. Oradan həm də Gəyən düzü deyilən minlərlə hektar taxıl sahəsinə də su vurulur. Zəngilan və Qubadlının bütün bağ və bağcaları,

sək səviyyədə razılıq verilməli idi. Dəmir yolları və onun üzərindəki ağır elektrik dirəkləri bu sahəyə aiddir. İndi məlum olur ki, bu relslər və onlarla bağlı infrastruktur avadanlıqları Serj Sərkisyanın tapşırığı ilə sökülərək toplanıb və bilavasitə onun əli ilə satılıb. Hamıya məlumdur ki, bu iş, sadəcə, ayrı-ayrı qrupların işi deyil və bu relslərin və dirəklərin çıxarılması aylarla iş tələb edir. Özü də bu relslərin dəyəri milyonlarla ölçülür. Bu əməliyyatı Serj Sərkisyan-Ohanyan qrupu həyata keçirib və əldə olunan gəlir haqqında dəqiq məlumat yoxdur".

Erməni dilini kifayət qədər yaxşı bilən və davamlı şəkildə işğalçı ölkənin gündəmini orijinaldan izləyən ekspertimiz hazırda Ermənistanda "Qarabağ klanı"nın üzvlərinin davam edən məhkəməsinə də diqqət çəkdi. Qeyd edək ki, ötən həftə Serj Sərkisyanla sabiq müdafiə naziri Seyran Ohanyan üzleşdirilib. E.Mehdiyev bildirdi ki, indi relslərin nəyə görə sökülməsi yox, kimə və necə satılması və əldə edilən gəlirlərin harada olması Ermənistan istintaq idarəsi tərəfindən araşdırılır: "Bu hərbi cinayətkarlar Azərbaycanın minlərlə ton mülkiyyətini sökülüb satıb və əldə olunan milyonları ciblərinə qoyublar. Ohanyan bu işin başında Sərkisyanın durduğu haqqda ifadə verib. S. Sərkisyan isə bu pul-

E.Mehdiyev ardınca bunları bildirdi: "Burada Azərbaycan hökumətinin BMT-nin, ATƏT-in fakttoplavıcı missiyasını niyə indiyə qədər bu işə yönləndirmədiyini sual doğurur və biz bu haqda dəfələrlə də yazmışıq. Aydındır ki, həmsədrlər "sülh prosesinə" xələl gəlməsin deyərək, bu işə həmişə müqavimət göstərirlər, ancaq Azərbaycan hökumətinin onlara qulaq asmasına heç bir əsas yoxdur. ATƏT-də olursa, BMT-də, Avropa Şurasında bu məsələ qoyulmalı və ən başlıcası, Minsk Qrupunun həmsədrləri ilə hər bir görüşdə bu məsələ qaldırılmalı, danışıqların gedişi üçün şərt kimi irəli sürülməlidir. O zaman Minsk Qrupu da məsələnin ciddiliyini anlayacaq. Əgər Azərbaycan hökuməti bu Sərkisyan məsələsinə lazımi formada dünyaya çatdırarsa, bu, beynəlxalq aləmə səs sala bilən ən böyük məsələlərdən biri olacaq. Bizim hər məsələdə, istər hərbi, istərsə də dinc istiqamətdə dilimizi daha da uzun edəcəkdir".

E.Mehdiyev bildirdi ki, Ermənistanın keçmiş prezidenti S.Sərkisyan istintaq ifadəsində işğal olunmuş ərazilərdəki Azərbaycan mülkiyyətinin-dəmir yollarının relslərini və dirəklərini satıb, silah almasını boynuna almaqla artıq işin çoxunu görüb: "Odur ki, bu işin sonuna çıxmaq lazımdır. Çünki bütün beynəlxalq qanunlar bu cür əməli hərbi cinayət sayır. İstər Avropa olsun, istərsə də Rusiya, heç bir dövlət bu işə bəraət qazandırmaz. Beləliklə, çirkab içində olan bu adamın əməllərini üzə çıxartmaqla onun özünün də Manvel Qriqoryandən heç bir fərqi olmadığını sübut etmiş oluruq. Azərbaycan hüquq-mühafizə orqanlarının üzərində böyük iş düşür və dərhal bu işə başlayıb onu beynəlxalq səviyyədə koordinasiya etməlidirlər".

□ **E.PASASOY,**
"Yeni Müsavat"

Qatil həkimin müəllimləri

Zahid SƏFƏROĞLU
zsafaroglu@gmail.com

Sabranda 8 yaşlı Gülnur "prob" qoyulmadan vurulan iynədən ölüb. Bir ailə beləcə, cahil bir "həkimin" səhvi ucbatından sonsuz üzüntüyə, yasa qərq olub. Bədbəxt valideyn, gəl indi bu dərdi çək görüm, necə çəkirsən. Allah səbir versin.

Tibbdə dərmanın bu cür fəsadı "anafilaktik şok", yaxud "iynə ucunda ölüm" adlanır. Deyilə bilər ki, həkim xətalrı Avropa təbəətində, ABŞ-da da olur. Doğru. Ancaq daha beləsi yox ki. Axı tibbdən azacıq anlayışı olan da bilir ki, antibiotik vurmazdan öncə orqanizmin ona həssaslığı yoxlanılmalıdır.

Hələ nə qədər belə "həkim" xalat altında öz potensial qurbanını gözləyir. Biz hələ naşı plastik cərrahların üzündən neçə-neçə azərbaycanlı gəncin öz həyatını itirməsini demirik. Odur ki, XXI əsrdə bu cür cinayətin üstündən laqeydliklə keçilə bilməz.

Qatil həkimlər... Belələri harada yetişir? Kim onlara "həkim" diplomu verir, görəsən? Bu ki, diplom yox, "can almaq üçün" lisenziyadır. Əmin olun ki, belələri səhiyyə sisteminde heç də az deyil. Yalandan adama xəstəlik diaqnozu qoyub sonra onu guya müalicə edən, insanları havayı yerə xərəcə, stressə salan başabəla "təbibləri" deyirik...

Bu günlərdə yaxın qohumlardan biri Türkiyədə müayinədən keçəsi oldu - buradakı analiz-prosedurlar şübhə doğurduğu üçün. Orada dəqiq diaqnoz qoyuldu, hamı öz işini bildi. İstanbuldakı klinikada qohumumu "UZİ"dən (ultrasəs müayinəsindən) kim keçirsə yaxşıdır? Professor ranqlı həkim! Təsəvvür edirsiniz? Bizdə isə çox vaxt bu iş cavan, təcrübə toplamamış həkimlərə tapşılır. Halbuki "UZİ" xəstəliklərin diaqnostikasında olduqca mühüm vasitə sayılır.

İddia eləmirik ki, bizdə yaxşı, savadlı həkimlər yoxdur. Əlbəttə, var. Fəqət, belələri də var. Xəstəyə insan kimi deyil, "pul kisəsi" kimi baxmaq problemi, insaniyyət məsələsi də var...

Düz deyiblər ki, bir millətin gələcəyini, genofondunu məhv eləmək üçün onun təhsilini məhv eləmək yetər. Çünki savadsız həkim də, bisavad müəllimi də, bacarıqsız diplomatı və rəhbəri də həmin o qüsurlu təhsil sistemi yetişdirir.

Biz buna dövlət olaraq strateji məsələ kimi, milli təhlükəsizlik məsələsi kimi baxmağı bacarmalıyıq. Elə millət, fərd olaraq da. Xüsusən də orta və ali məktəb üçün peşəkar müəllimlərinin yetişdirilməsi əsas hədəflərdən olmalıdır. Çünki hər şey məktəb partasından, keyfiyyətli orta təhsildən başlayır.

Məktəbdən söz düşmüşkən, o gün Azərbaycanda uşaqlar üçün yayımlanan "ARB-Günəş" kanalında aparıcı məktəbliləri danışdırır, onlardan böyüyəndə nə olacaqlarını soruşurdu. Əksər uşaqlar da "həkim olacağam", "polis olacağam" deyirdilər.

Yaxşı, hamı həkim, polis olacağısa, onda yaxşı mühəndis, peşəkar diplomat, savadlı müəllim, bilikli iqtisadçı, biznesmen, jurnalist, lap elə yazıçı, din xadimi kim olacaq? İqtisadiyyatı kim inkişaf etdirəcək, idarə edəcək? Dövlətin sərhədlərini, xalqın təhlükəsizliyini qoruyan hərbiçi, general, xəfiyyə kim olacaq? Həkimin pasiyenti həkimmi olacaq?

Təbi ki yox. Çünki bu, nə yaxşı ki, uşaqların öz arzusu deyil. Valideynlərinin istək-arzudur ki, övladları ən "pullu peşələr"ə sahib olsunlar. Daha buna uşağın qabiliyyəti çatırmı, ən əsası, həvəsi varmı... valideyn üçün önəm daşımır.

Faciə ondadır ki, məhz elə zərərli həkim edilənlərdən çıxır Şabranda 8 yaşlı Gülnur balanı bir iynənin güdazına verənlər! Bəla həm də ondadır ki, bizdə az valideyn övladlarını cəmiyyət üçün yaxşı və əxlaqlı vətəndaş kimi böyütməyi öz qarşısına məqsəd qoyur, onların bacarığı, istedadı və arzusu ilə maraqlanır, övladlarını düzgün peşə seçiminə yönəldir. Bir çoxu üçün əsas odur ki, uşaqlarının əli tez çörəyə çatsın, əli "pulla oynasın". Daha bu pulun mənbəyi nə olacaq, onları qayğılandırmır.

Amma nahaq yerə. Məgər gələcəyini o savadsız, zərərli həkim mütəlak kiminsə uşağını bədbəxt eləməlidir ki, valideyn övlad acısını anlasın?..

2019-cu ilin ilk iki ayı sosial-iqtisadi islahatlarla zəngin oldu. Ölkə prezidentinin şəhid ailələri ilə görüşü, daha sonra şəhid ailələrinə 11 min manat vəsaitin ödənilməsinə başlanması müsbət bir tendensiyanın başlanğıcı oldu.

və olmaqda davam edəcəyik. Şəhid ailələrinin sosial məsələlərinin həlli, minimum əmək haqqının, minimum pensiyaların əhəmiyyətli dərəcədə artırılması, çoxmənzilli yaşayış binlərinə "kupça"ların verilməsi ilə

Əliyevin müəyyənləşdirdiyi sosial siyasət strategiyasına diqqət yetirməklə görmək mümkündür. Bu strategiyanın ana xəttini Azərbaycan vətəndaşının və ilk növbədə, sosial müdafiəyə ehtiyacı daha çox olan insanla-

həlli ilə bağlı daha zəngin bir il olacağını prezident İlham Əliyev hələ xeyli əvvəl bir neçə dəfə bəyan etmişdi. Yeni il də dövlət başçısının verdiyi bəyanatlara uyğun bir şəkildə başladı. Bir-birinin ardınca qəbul edilən qə-

"İslahatlar nəticəsində müsbətə doğru dəyişikliklərin şahidi oluruq"

Deputatlar və ictimai xadimlər deyir ki, Azərbaycan sosial dövlət olduğunu sübuta yetirir

Vahid Əhmədov

Tahir Kərimli

Fikrət Yusifov

Akif Nağı

Şamaxıda baş verən zəlzələdən sonra prezident İlham Əliyev və birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın bu rayona səfəri, sakinlərlə səmimi görüşlər, zərərçəkənlərə yeni evlərin tikilməsi ilə bağlı göstəriş verilməsi də cəmiyyət tərəfindən müsbət qarşılandı. Bunun ardından minimum əmək haqqı 180 manata qaldırıldı. Pensiyalarla bağlı da oxşar addım atıldı, martın 1-dən əmək pensiyalarının minimum məbləği 160 manata yüksələcək. Bir neçə gün öncə isə ölkə prezidenti sosial müavinətlərin artırılması, daha sonra məcburi köçkünlərə və onlara bərabər tutulan şəxslərə verilən müavinətin 50 faiz artırılması barədə qərar verdi.

Azərbaycan prezidentinin əhalinin sosial-iqtisadi vəziyyətinin yaxşılaşdırılmasına xidmət edən bu qərarları cəmiyyətdə alqışlanılır.

Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Vahid Əhmədov bildirdi ki, ümumiyyətlə, ötən il prezident seçkilərindən sonra İlham Əliyev çox ciddi iqtisadi-sosial islahatlara start verib və hazırda gedən proses də həmin islahatların davamıdır: "Bu islahatların nəticəsində müsbətə doğru dəyişikliklərin şahidi oluruq

bağlı sərəncamlar təqdirəlayiqdir. Bu sərəncamlar yüz minlərlə insanı əhatə edir və təbii ki, əhalinin güzəranında öz müsbət təsirini göstərəcəkdir".

Deputat Tahir Kərimli də bildirdi ki, prezident sosial məsələlərin həllinə həmişə xüsusi diqqət ayırır və bu yanaşma elan olunmuş fəaliyyət proqramının əsasını təşkil edir. Əslində bu gün əhalinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi istiqamətində atılan addımlarda təəccüblü heç nə yoxdur. Məsələn, müavinətlərin artırılması haqqında sərəncam yeni olsa da, onun imzalanmasını təmin edən siyasət illərdir həyata keçirilir: "Prezident İlham Əliyevin demək olar bütün çıxışlarında sosial məsələlər xüsusi qabardılır, bu xüsusda dövlətin müəyyən etdiyi addımlardan, qəbul olunacaq proqramlardan söz açılır. Verilən qərarlar isə məsələnin praktiki həyata keçirilməsinin isbatıdır. Pensiyaların, sosial müavinətlərin artırılması xüsusilə sosial müdafiəyə ehtiyacı olan aztəminatlı ailələrin gəlirlərinin artması baxımından çox sevindiricidir və insanlar bu addımları təqdir edirlər".

Sabiq maliyyə naziri, iqtisadçı professor Fikrət Yusifov isə qeyd etdi ki, Azərbaycanın sosial dövlət olduğunu ölkə prezidenti İlham

rın layiqli yaşayış səviyyəsini təmin etmək təşkil edir: "Prezidentin bu addımlarının başqa nəyə isə hesablandığını düşünən diletantlar bilməlidirlər ki, bu tədbirlər dövlət başçısının müəyyənləşdirdiyi ümumi inkişaf konsepsiyasının tərkib hissəsi olan məsələlərin ardıcıl bir şəkildə reallaşdırılmasından başqa heç nə deyil.

Xatırladım ki, həmin konsepsiya çərçivəsində nəzərdə tutulan məsələləri həll etmək və konsepsiyanın tərkib hissəsi, ana xətti olan sosial strategiyayı reallaşdırmaq üçün dövlət bu il üçün qəbul etdiyi büdcəsində bütün xərcləri nəzərə almışdı. Bu, o büdcədir ki, ölkə prezidentinin əhalinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi istiqamətində qəbul etdiyi qərarlarla bağlı xərclər orada öz əksini tapıb. Yeni prezidentin cari ildə sosial məsələlərin həlli istiqamətində imzaladığı və bundan sonra imzalayacağı sərəncamların maddi təminatı onun təsdiq etdiyi büdcədə öncədən nəzərdə tutulub. Ona görə də prezidentin bu addımlarını yanlış izah edənlər anlaşılar ki, burada təsadüfi heç nə yoxdur. Atılan bütün addımlar öncədən planlaşdırılıb və bu addımların maddi təminatı dövlətin büdcəsində öz əksini tapıb.

Bu ilin sosial məsələlərin

rılar insanlarda dövlətinə, prezidentinə inamı bir daha artırdı.

İnsanların bütün problemləri prezidentin daim diqqət mərkəzindədir. Çünki ölkə rəhbəri hər zaman xalqın arasındadır. Onun bu günlərdə imzaladığı yeni bir fərman isə yüz minlərlə vətəndaş üçün ciddi narahatlıq doğuran bir problemin həllini gerçəkləşdirdi. Bu, vaxtla tikilib vətəndaşlara satılan, lakin istismara qəbul edilməyən mənzillərlə bağlı çətinliyin aradan qaldırılması istiqamətində atılan addım idi".

Qarabağ Azadlıq Təşkilatının sədri Akif Nağı prezidentin sosialyönümlü qərarlarının müsbət və vacib qərarlar olduğunu dedi: "Biz bu addımları müsbət dəyərləndiririk. Hesab edirəm ki, dövlət rəhbərliyi üzünü daha ciddi şəkildə xalqa tərəf yönəldir. Bu tam müsbət prosesdir, ədalətli cəmiyyətin formalaşmasına xidmət edir. İnsanların vəziyyəti daim dövlətin diqqətində saxlanılmalı, bu istiqamətdə davamlı addımlar atılmalıdır. Məcburi köçkünlər, müharibə qurbanlarının hamısı, şəhid ailələri, əlillər, veteranlar xüsusi diqqətlə əhatə olunmalıdır və verilən qərarlar bu təbəqələrin diqqət mərkəzində olduğunu göstərir".

□ Etibar SEYİDAĞA,
"Yeni Müsavat"

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

**Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi**

Fevralın 26-da Ermənistanın müdafiə naziri David Tonoyan respublikanın şimal-şərq sərhədində - Azərbaycanın Qazax-Tovuz rayonları istiqamətində - olub və ölkəmizi təhdid edib.

Qarabağ

sitiçilik edən ATƏT-in Minsk Qrupu hələ ki, erməni tərəfinin təxribatına reaksiya verməyib. Ancaq Azərbaycan tərəfdən hansısa əks tədbir görüləndə həmsədrlər dərhal məsələyə müdaxilə edirlər. Necə ki, ötən ilin mayında Azərbaycanı işğalçı cəzalandırıldığına görə qınamışdılar. Bu yaxınlarda bölgəyə səfər edən həmsədrlər heç olmasa diqqət etmirlər ki, Tonoyan məhz onların səfərindən az sonra Azərbaycanı təhdid edib, bununla da həmsədrlərin danı-

malaşdırmaq ən azı qeyri-ciddilik kimi görünməlidir", - deyir o qeyd edib. Q. Ayvazyan Azərbaycanın davam edən antierməni siyasəti, habelə bu cür oxşar bəyanatların rəsmi Bakının müharibəyə hazırlaşdığını göstərdiyini deyib.

"Ermənistan tərəfi öz növbəsində anlamalıdır ki, bu puzadan vaxt udub yeni ehtimal olunan hücumu hazırlamaq üçün istifadə etmək lazımdır", - deyir Qriqori Ayvazyan sonda vurğulayıb.

rıqları yerinə yetirdiyi kimi, gələcək tapşırıqları da yerinə yetirməyə hazır vəziyyətdir. Cəbhə bölgəsinə də nəzarət Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin tərəfindədir. Azərbaycan Silahlı Qüvvələri, əsgərindən tutmuş, müdafiə nazirinə qədər hamı deyir ki, biz hər zaman Ali Baş Komandanın əmrini yerinə yetirməyə hazırıq!"

Ş.Ramaldanov hesab edir ki, Tonoyan erməni cəmiyyətinin gərginliyini nəzərə alaraq yeni ritorikaya əl atıb: "Vaxtilə

siya analitiklərinin dediyinə görə, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin hava hücumundan müdafiə sistemləri hər hansı uçan aparatı vurmaq imkanındadır və çox müasirləşib. Prezidentin Belarus səfərində də yeni nəsil sistemlərin alınması barədə memorandum imzalandı. Bu gün əgər Ermənistan 10 SU-30 alsa da, heç bir faydası yoxdur. Çünki Azərbaycan qarşı tərəfin istənilən zərbəsinin və hücumunun qarşısını almağa hazırdır".

"Ordumuz düşmənin istənilən zərbəsinin və hücumunun qarşısını almağa hazırdır" - polkovnik

Ermənistanın müdafiə nazirinin təxribatçı bəyanatına Müdafiə və Xarici İşlər nazirliklərindən cavab verildi; hərbi ekspert: "Azərbaycan Silahlı Qüvvələri hazırda qarşıya qoyulan tapşırıqları yerinə yetirdiyi kimi, gələcək tapşırıqları da yerinə yetirməyə hazır vəziyyətdir"

şıqlarla bağlı söylərinə tüpürmüş olub.

"Azərbaycan erməniləri asambleyası" deyilən təşkilatın rəhbəri Qriqori Ayvazyan isə iddia edib ki, ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrləri Azərbaycan və Ermənistan Qarabağ münaqişəsinin nizamlanması yönündə təzyiqlər göstərirlər. (Musavat.com) Onun bildirdiyinə görə, Ermənistanın daxili problemlərinə başının qarışdığı bir vaxtda ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrlərində reallaşmayan gözləntilər meydana olub. Q. Ayvazyan birtərəfli güzəştlərin onlar üçün dağıdıcı nəticələr törədəcəyini söyləyib. Erməni ekspert Azərbaycan tərəfinin yenidən hücumu keçmək üçün ən əlverişli situasiyanın yaranmasını gözlədiyini bildirib.

"Azərbaycan müdafiə nazirinin İrəvanın Azərbaycan torpağı olduğu barədə dediklərindən sonra sülh atmosferini for-

Bu yerdə qeyd edək ki, erməni ekspert nədənsə Tonoyanın sərəsəmləməsini "unudub".

Ehtiyatda olan zabit, polkovnik Şair Ramaldanov "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələri hal-hazırda Ali Baş Komandan tərəfindən qarşıya qoyulan tapşırığı yerinə yetirməklə məşğuldur: "Yeni ordumuz öz döyüş qabiliyyətini yüksəldir, cəbhə bölgəsində tutduğu mövqelərdə düşmənin bütün hərəkətlərini nəzarətdə saxlayır və hər hansı təxribatın qarşısını almağa hazır vəziyyətdədir. Ermənistanın müdafiə nazirinin belə bir iddia ilə çıxış etməsinə yəndə Azərbaycanla narahatlıq yüksəlib. Üstəlik, Ermənistan ordusunda mövcud olan problemlər erməniləri narahat edir. Azərbaycan Silahlı Qüvvələri hazırda qarşıya qoyulan tapşırıqları yerinə yetirməyə hazır vəziyyətdir. Cəbhə bölgəsinə də nəzarət Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin tərəfindədir. Azərbaycan Silahlı Qüvvələri, əsgərindən tutmuş, müdafiə nazirinə qədər hamı deyir ki, biz hər zaman Ali Baş Komandanın əmrini yerinə yetirməyə hazırıq!"

Azərbaycan hücum edəcəyi halda, hansısa əks zərbə vuraçaqlarını iddia edirdilər. İndi isə deyirlər biz hücumu keçəcəyik. Ermənistan müdafiə naziri bu iddiasını heç nə ilə əsaslandırma bilməyib. Sadəcə SU-30 təyyarələri ilə bağlı iddialar səsləndirib. Ancaq bu iddialar da sual altındadır.

Ümumiyyətlə, SU-30SM qırıclarından söhbət gedirsə, Rusiya analitikləri də deyirlər ki, Ermənistanın o təyyarələri idarə etməyə kadr potensialı yoxdur. Digər tərəfdən bu, hələ veriləcək, verilməyəcək, sual işarəsi altındadır. Çünki Ermənistan hələ digər kreditləri bağlamayıb və kredit qrafikini yerinə yetirə bilmir. Üstəlik, Qarabağ bölgəsi SU-30-lar üçün məhdud ərazidir. Çünki bu təyyarələrin tapşırıqları yerinə yetirməsi üçün daha geniş hava məkanı tələb olunur. Hələ mən demirəm ki, onlar çox bahalı təyyarələrdir. Ru-

Ermənistan anlayır ki, Qarabağla bağlı vəziyyət "tufanqabağı sakitliyə" çox bənzəyir. Üstəlik, Paşinyanın "nala-mıxa vurma" siyasətinin qarşılığında Azərbaycanın növbəti zərbəni endirəcəyi tam məntiqli görünür. Bu mənada hər bəzə-zorba gəlməklə xalqı sakitləşdirmək istəyirlər.

Fevralın 26-da Bakıda Xocalı soyqırımının 27-ci ildönümünə həsr olunmuş möhtəşəm 55 minlik yürüş keçirildi bir vaxtda işğalçı ölkənin paytaxtında bir qrup erməni qondarma "Sumqayıt talanları"nın 31-ci ildönümü ilə bağlı tədbir keçirib. (Moderator.az) Əsasən Azərbaycan torpaqlarının işğalında iştirak etmiş keçmiş döyüşçülər və Paşinyan əleyhdarlarından təşkil olunmuş yürüşdə "Azərbaycana bir qarış da torpaq verməyəcəyik" şüarı səsləndirilib və indiki Ermənistan hakimiyyətinin guya Azərbaycanla danışıqlarda ərazi güzəştlərinə hazırlaşması siyasətinə etiraz edilib. Yürüşdə torpaqlarımızda qondarlımış separatçı-terrorçu rejimin 100 metrlik bayrağı da götürülüb.

Ermənistan parlamentinin Müdafiə, Daxili İşlər və Milli Təhlükəsizlik üzrə Daimi Komitəsi Qarabağ məsələsinin həlli ilə bağlı dirləmələr keçirəcək. Dirləmələrə qondarma "respublika"dan da bəzi separatçıların qatılması gözlənilir. Məsələ ilə bağlı erməni jurnalistlərinə açıqlama verən erməni deputatı Andranik Koçaryan qeyd edib ki, bu müzakirələr Ermənistanın mənfəəti üçün müdafiə və məqsəd ölkənin müdafiə gücünün artırılmasına nail olmaqdır.

Bütün bunlar deyir ki, Ermənistan və Qarabağda Azərbaycanın mövqeyi ilə bağlı ciddi narahatlıq var...

D.Tonoyan hərbi bazalara baş çəkib, hərbiçilərlə söhbət edib, onların döyüş hazırlığıyla maraqlanıb. Erməni nazir, həmçinin, hərbi təlim mərkəzində döyüş təlimlərini izləyib.

İşğalçı ölkənin müdafiə nazirinin İctimai Televiziyaya müsahibəsində Azərbaycanı təhdid etməsi geniş müzakirələrə səbəb olub. D.Tonoyan etiraf edib ki, Ermənistanın iqtisadi və demografik imkanları Azərbaycanla müqayisə olunmazdır. Məhz buna görə də Ermənistan "keyfiyyət üstünlüyünə" diqqəti yönəldəcək. (Virtualaz.org) Nazir bildirib ki, Ermənistan silahların alınmasında miqdara yox, keyfiyyətə üstünlük verəcək. "Və siz də gördünüz ki, biz indi rəqibin tədrici irəlilməsini neytrallaşdırmağa imkan verən silahlar alırıq"-Tonoyan belə deyib. Və dəqiqləşdirib ki, söhbət həm də SU-30SM qırıclarından gedir. Ermənistan bu yaxınlarda Rusiyadan güzəştli kredit hesabına 4 belə qırıcı almağını elan edib.

Lakin Tonoyanın sözlərinə görə, Ermənistan hücum silahları da almağa başlayıb. Onun fikrincə, indi çox şey deyilir-müdafiə siyasətinin qurulmasında psixologiya, yanaşmalar fərqlidir. Tonoyan deyib ki, min illərin təcrübəsinə əsasən daim müdafiədə oturan ordu sonda məğlub olur. "Ona görə də biz müdafiə mövqelərində qalmağa hazırlaşırıq. Əgər söhbət döyüş əməliyyatlarının bərpasından gedəcəksə biz ləngiyən deyilik"-Tonoyan bildirib.

"Erməni ordusu hücumu keçəcək?"-müxbir ona dəqiqləşdirici sual verib. "Nəyə görə də yox!"-Tonoyan bildirib.

Erməni müdafiə naziri onu da deyib ki, Ermənistan Rusiyadan silah almaq üçün daha 100 milyon dollar güzəştli kredit götürəcək. Onun iddiasına görə, vəsait imkan verəcək ki, Ermənistan Azərbaycanla silahlanma yarışına girmədən qarşıya qoyulmuş vəzifələri yerinə yetirsin. Lakin Tonoyan bu kredit çərçivəsində hansı silahların alınacağını deməyib, bunun hərbi sirr olduğunu bildirib. Xatırladaq ki, Rusiya son illərdə Ermənistan əvvəlcə 300 milyon, daha sonra 100 milyon dollar güzəştli silah krediti verib.

Erməni nazirin həyasızcasına Azərbaycanı hücumla hədələməsi hiddətlə qarşılıb.

Qeyd edək ki, Azərbaycanın rəsmi qurumları artıq erməni nazirin sərəsəmləməsinə reaksiya verib. Azərbaycan Müdafiə Nazirliyindən bildiriblər ki, D.Tonoyan mülki şəxsdir və hərbi strategiyanın, daha dəqiq desək müdafiə və hücumun nədən ibarət olduğundan tam anlayışı yoxdur:

"2016-cı ilin aprel döyüşləri

o, müdafiə nazirinin müavini olduğu vaxtda, həmçinin Günnüt əməliyyatı zamanı artıq müdafiə naziri olarkən "hücumu keçmək" istəyən erməni ordusunun döyüş meydanından necə qaçdığına şahidi olmuşuq. Onun hərbi sahədə diletant olduğunu nəzərə alaraq qeyd edə bilərik ki, bu populist fikirlər yalnız daxili auditoriya üçün nəzərdə tutulub və hərbi baxımdan heç bir əhəmiyyət kəsb etmir". Açıqlamada daha sonra deyilir: "Azərbaycan Ordusunun bütün istiqamətlərdə erməni ordusundan üstün olduğunu və imkanlarının müqayisədə məz olduğunu Tonoyan özü etiraf edib. Yaxın gələcəkdə Ermənistan ordusunun Azərbaycan ordusunu nəinki ötüb-keçmək, hətta Ordumuzla heç bir sahədə müqayisə olunmaq perspektivi belə yoxdur".

Xarici İşlər Nazirliyi (XİN) də Ermənistan müdafiə nazirinin bu ölkənin ictimai televiziya-sına verdiyi müsahibəsi ilə bağlı bəyanat yayıb. Mətbuat Xidmətinin açıqlamasında deyilir: "Ermənistan rəsmilərinin bu kimi ucuz təbliğat xarakterli bəyanatları ilə Azərbaycanı qorxutmaq mümkün deyil. Ermənistan nazirinin fikri 1990-cı illərin əvvəllərində başı daxili çəkişmələrə qarışan və bu firsətdən istifadə edərək torpaqlarını zəbt etdikləri Azərbaycan müstəqilliyinin ilk illərinə getməsin. Bu gün Azərbaycan ölkə Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında kifayət qədər güclü, peşəkar və işğal olunmuş torpaqları azad etmək əzminə və iqtidarında olan vətənpərvər Silahlı Qüvvələrə sahibdir. Azərbaycanın güclü iqtisadiyyatı, uğurlu daxili və xarici siyasəti onu bölgədə danılmaz liderə çevirmişdir. Ermənistan müdafiə nazirinin ölkəsinin 27 il öncə işğal etdiyi Azərbaycanın Xocalı şəhərinin dinc sakinlərinin soyqırımının ildönümü günü Ermənistanın hücum silahları alınması ilə əlaqədar bəyanatla çıxış etməsi Ermənistanın açıq göstəricisidir. Xatırlatmaq istədik ki, 2016-cı ilin əvvəlində münaqişənin həlli ilə əlaqədar konkret planlar müzakirə edildiyi halda, məhz Ermənistan tərəfinin hücum xarakterli yeni hərbi doktrina qəbul etməsi və aprelin 2-də qoşunların təmas xətti boyunca əhalinin sıx məskunlaşdığı əraziləri, o cümlədən məktəblər, xəstəxanalar və ibadət yerlərini ağır silahlardan atəşə tutması, məlum aprel hadisələrinin baş verməsinə gətirmişdir. Erməni müdafiə nazirinin bu bəyanatı kimin sülh istədiyini, kimin isə işğalçılıq siyasəti yürüdərək hücum xarakterli silahlar əldə etdiyini beynəlxalq ictimaiyyətə aydın şəkildə nümayiş etdirir".

Qarabağ danışıqlarında va-

Beş ilə yaxındır erməni girovluğunda saxlanılan kəlbəcərli girovlarımız Dilqəm Əsgərov və Şahbaz Quliyevin məsələsi yenidən aktuallaşdı. Fevralın 26-da BMT-nin İnsan Hüquqları Şurasının 40-cı sessiyasında iştirakı çərçivəsində xarici işlər naziri Elmar Məmmədyanov Beynəlxalq Qırmızı Xaç Komitəsinin prezidenti Piter Maurer ilə görüşü zamanı girovlarımızı müzakirə edib. Nazirlərin azadlığa buraxılmasının vacibliyini ön plana çəkib.

Bu arada fevralın 27-də Gəncə Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə Azərbaycan terror törətməyə cəhd göstərən erməni diversant Karen Kazaryana hökm oxunub. O, 20 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. Bu qərardan dərhal sonra erməni diversantla erməni əsirliyindəki girovlarımızın dəyişdirilməsi məsələsi yenidən gündəmə gəlib.

D.Əsgərovun oğlu Kürdoğlu Əsgərov atasından uzun zamandır xəbər ala bilmədiklərini söylədi: "Artıq 2017-ci ilin noyabr ayından atamla əlaqələrimiz tamam kəsilib. Qırmızı Xaç Komitəsi onlara mütəmadi olaraq baş çəksə də, Şahbazdan video, məktub gətirsələr də, atamdan nə məktub, nə də video gətiriblər. Artıq 1 il 4 aydır atamdan heç bir xəbər yoxdur. Mən də təklənmişəm, tək mübarizə aparıram. Tək əldən də səs çıxmır. Karen Kazaryan Azərbaycanda terror törətmək istəyirdi və bu cinayətinə görə də 20 il cəza aldı. Bəs atam və Şahbazın günahı nə idi ki, biri ömürlük, digəri də 22 il cəza aldı. Öz doğmalarının qəbrini ziyarət etmək günahdır mı? Əgər qəbir ziyarət etmək günahdırsa, o zaman dünyadakı bütün insanları günahkardır. Hansı səbəbdəndirsə, Avropa İnsan

Haqları Məhkəməsi işə baxmır. Artıq 4 ildir müraciət etmişik. Atam və Şahbazın azadlığa buraxılması üçün bir gözəl yol var. O yol da torpaqlarımızın azad edilməsi üçün döyüşə atılmaqdır. Cənab prezident döyüş əmrini versə, Azərbaycan ordusunun şir üreklisi əsgərlərinin, şəxsən mənəm də iştirakımla nəinki atamı və Şahbazı, digər əsirlərimizi də uzağı bir ayın içərisində xilas edərik".

Girovlarımızın azadlığı üçün təqdirəlayiq işlər görən Azərbaycan Demokratiya və İnsan Hüquqları İnstitutunun rəhbəri Əhməd Şahidov AŞ PA-nın yaz sessiyasında bu məsələni yenidən gündəmə gətirəcəklərini bildirdi: "Azərbaycanlı girovlarla bağlı məsələ hər zaman Azərbaycanın gündəmindədir. Zaman-zaman bu barədə ictimaiyyətə məlumat verilir. Lakin prosesin bütün detalları barədə geniş ictimaiyyətə açıqlama vermək məqbul sayılmır. Azərbaycan dövləti, konkret olaraq, Xarici İşlər Nazirliyi və Əsir və itkin düşmüş, girov götürülmüş vətəndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyası girovlarımızın tez bir zamanda Azərbaycana təhvil verilməsi istiqamətində intensiv işlər aparır. Bu günlərdə xarici işlər nazirimiz Elmar Məmmədyanov

Kəlbəcərli girovların erməni diversanta dəyişdirilməsi təklifi

Kürdoğlu Əsgərov: "1 il 4 aydır atamdan heç bir xəbər yoxdur"

Əhməd Şahidov: "Bu məsələnin ilin birinci yarısında öz həllini tapacağına inanıram"

rov da bu məsələni bir daha gündəmə gətirib. Vətəndaş cəmiyyəti olaraq, bizlər də girovların azadlığa buraxılması, "Həminin hamıya" prinsipi ilə erməni diversantlarla dəyişdirilməsi məsələsi üzərində iş aparırıq. Beynəlxalq təşkilatlar vasitəsilə Ermənistan tərəfinə

tezyiqlər göstərilməsinə nail olmağa çalışırıq. Onu da qeyd edim ki, bütün işlər paralel olaraq və koordinasiyalı şəkildə həyata keçirilir. Prosesin müəyyən konspirativ tərəfləri var ki, hazırda detalları açıqlamaq məqsəduyğun olmaz. Gəncə Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə erməni diversant Karen Kazaryan üzərində məhkəmə prosesinin yekunlaşması və Azərbaycanda terror aktları törətməyə cəhd edən Ermənistan vətəndaşı, bu ölkənin silahlı qüvvələrində həqiqi hərbi xidmət keçən kəşfiyyatçı Karen Kazaryan 20 il azadlıqdan məhrum edilib ki, onun da cinayət əməlləri tam sübuta yetirilib. Düşünürəm ki, bütün bunlar prosesləri bir qədər də sürətləndirəcək və Ermənistan hökuməti nəhayət ki, girovlar məsələsində adekvat addım atacaq. Bu məsələnin ilin birinci yarısında öz həllini tapacağına inanıram. Apreldə Strasburqda AŞ PA-nın yaz sessiyasında bu məsələni bir daha gündəmə gətirəcəyik".

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

İran prezidentindən Azərbaycanın maraqlarına qarşı daha bir addım

Azərbaycanı İran ərazisi sayan Ruhani işğalçı Ermənistanın rəhbərini bağrına basdı

Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan fevralın 27-də İrana ilk rəsmi səfərə gedib. Paşinyanın İran ziyarəti özünəməxsusluğu ilə seçilir. Birinci ona görə ki, cənub qonşumuz hazırda ABŞ-ın hədəfində və sərbəst sanksiyaları altında olan dövlətdir. İran əlbəttə ki, belə səfərlərlə bölgədə təklənmədiyini göstərməkdə maraqlıdır. Öz növbəsində Paşinyan bununla guya Qərbi, xüsusən də ABŞ-ı şantaj etmək, Ermənistanı diqqət çəkməklə onu bazarlığa çıxarmaq, "məzənnə" sini qaldırmaq istəyir.

İran Ermənistanın İslam dünyasında ən sıx əlaqələrə malik olduğu yeganə iri müsəlman dövlətidir. Ötən il bu yeganə müsəlman ölkəsinin prezidenti Həsən Ruhani rəsmi səfərlə İrəvanda olub. İndi sıra təcavüzkar ölkənin rəhbərinə çatıb. Ümumiyyətlə, iki ölkə arasında rəsmi və qeyri-rəsmi səfərlər çoxdan adıləşib.

Həsən Ruhani Nikol Paşinyanı yüksək səviyyədə qarşılayıb, Ermənistanı dost-qardaş ölkə adlandırıb və həmişəki bu ölkəyə dəstəyi əsirgəmədiklərini söyləyib.

Beləliklə, Həsən Ruhani bir ayın içində Azərbaycanın maraqlarına qarşı ikinci addımını atmış oldu. Birinci addımı İran prezidenti Həsən Ruhani Tehrandə 1979-cu il inqilabının 40-cü ildönümünü münasibətlə keçirilən yürüşdə Azərbaycan torpaqlarının İranın olduğunu bildirməsi ilə atmışdı. Ruhani bəyan etmişdi ki, son 205 ildə İranın şimalda və Qafqazda yerləşən ərazilərinin böyük bir hissəsi xain Qacar şahları dövründə ölkədən ayrılıb. 191 il əvvəl İranın şimalının daha bir hissəsini ana vətəndən qoparıblar.

İran prezidenti tərəfindən Azərbaycanın maraqlarına

bu şəkildə zidd addımların atılmasını şərh edən politoloq Qabil Hüseynli "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, son zamanlar İranda Azərbaycana münasibətdə ikili siyasət özünü daha açıq büruzə verməkdədir. İran islam inqilabından indiyə qədər müstəqil dövlət olan Azərbaycana qarşı İranın prezidentinin dili ilə ərazi iddiası irəli sürülməmişdi. Prezident Ruhaninin bəyanatı faktiki olaraq ərazi iddiasıdır. Ruhani Azərbaycan qanunlarını və beynəlxalq qanunları pozmaqla yanaşı, tarixi də yaxşı bilmədiyini nümayiş etdirib: "Ruhani bilməlidir ki, nə Gülistan mü-

qaviləsi bağlanarkən, nə də Türkmənçay müqaviləsi bağlandığı 1828-ci ildə İran adlı anlayış yox idi. Sadəcə olaraq, min illər idi ki, həmin ərazidə türk mənşəli insanlar padşahlıq edirdi və hər iki müqavilə bağlanarkən İran deyilən dövlət yox idi. Həmin dövlət Qacar-Türk İmperiyası adlanırdı. Sadəcə olaraq, ingilislərin və rusların təkidilə hər iki müqaviləyə "Persiya" sözü salındı. Halbuki Persiya o zaman Qacar-Türk İmperiyasının bir vilayəti idi. İstila edilmiş torpaqlardan söhbət gədirsə, o zaman istila edilən torpaqlar Azərbaycan torpaqları olub. Həmin dövrdə Gür-

cüstanın bir hissəsi də Qacar-Türk İmperiyasının idi. O cümlədən indiki Qərbi Azərbaycan-indiki Ermənistan da Qacar-Türk İmperiyasının torpaqları idi. Qacar-Türk İmperiyasının əraziləri Dərbənddən Osmanlı İmperiyası ilə sərhəd olmaqla çox böyük əraziləri əhatə edirdi. Bu ərazilər qətiyyətlə İranın olmayıb.

Həsən Ruhani fərqində olmalıdır ki, o üzlü-bu üzlü Azərbaycan ərazilərində 50 milyona yaxın Azərbaycan türkləri yaşayır. Bu gün İran adlanan dövlətdə isə cəmi 30 milyon fars yaşayır. Yəni belə bir kəskin nisbət fonunda ağır çəkisi olan bir millətə qarşı hansısa qondarma ərazi iddiaları irəli sürmək ciddi şərişsizlikdən və antitürk mövqeyin səviyyəsindən xəbər verir.

İndi İranın vəziyyəti ağırdır. İnsanların diqqətini ölkədaxili sosial problemlərdən yayındıraraq əhalinin bir hissəsinə xoş gedə biləcək bəyanatlar verirlər. Əslində isə bu zaman o ərazidə yaşayan 35 milyonluq xalqın milli heysiyyətinə toxunurlar. Başa düşürlər ki, bütün dövrlərdə İranda baş verən inqilabi hərəkatların başında Azərbaycan türkləri dayanıb. Təkcə 20-ci əsrdə üç dəfə İran ərazisində türklərin başçılığı ilə çox böyük inqilablar olub.

Ruhaninin yol verdiyi səhv İranın özünün siyasi elitası tərəfindən qınanmalıdır. Onun bu hərəkatı Güney Azərbaycanda oyanma prosesini bir qədər sürətləndirəcək".

Politoloq vurğuladı ki,

İran prezidentinin Azərbaycanı İran əraziləri adlandırması, az sonra isə işğalçı Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanı Tehrandə yüksək səviyyədə qarşılayıb bağrına basması, Ermənistanı qardaş adlandırması Azərbaycana olan açıq nifrətin təzahürüdür: "Azərbaycan müstəqillik qazandıq 28 ildir, lakin hələ də görünür, İran hakimiyyəti bu müstəqilliyi həzm edə bilmir. Azərbaycanın ərazilərini işğal edən, bu ərazilərdə dinc müsəlman əhaliyə qarşı soyqırımı həyata keçirən, məscidləri yerlə yeksan edən Ermənistan İran prezidentinin bu şəkildə qucaq açması Azərbaycan dövlətinə necə kinli münasibət göstərdiklərinin daha bir sübutudur. İllərdir İran Ermənistan üçün nəfəslik rolunu oynayır. İranın hər cür yardımı ilə işğalçı Ermənistan indiyə qədər tam iflasa uğramaqdan xilas ola bilər. İran Ermənistanı məqsədli şəkildə dəstəkləyir ki, Azərbaycanın qarşısında ayaq üstə dayana bilsin. Ermənistanın aqressivlikdən, işğalçılıqdan əl çəkməməsində də İranın onlara verdiyi dəstəyin rolu az deyil.

Həsən Ruhani də İranın Ermənistanı dəstək siyasətini can-başla yerinə yetirir. Azərbaycanın inkişaf etməməsi, müstəqilliyini möhkəmləmədə bilməməsi üçün Ermənistan kartından Tehran daim istifadə edib. Lakin Azərbaycan inkişaf edir və müstəqilliyini möhkəmləyib".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

"Lotu Quli"yə qarşı açılan gizli savaşı aşkar hədəfləri

Kriminal qruplaşmaların bazar savaşına yerli hüquq-mühafizə orqanları da qoşulub...

Rusiya bazarları uğrunda kriminal savaşı açıq müstəviyə keçməkdədir. Hər zaman Rusiyanın ayrı-ayrı bölgələrində kriminal qruplaşmaların bazar savaşı arxasında yerli hüquq-mühafizə orqanlarının selueti görünür və, son dövrlərə kimi "paqonlu" himayədarları kölgədə qalmağa üstünlük verirdilər. Artıq vəziyyət dəyişib. Yerli kriminal qruplaşmaların gizli dəstəçiləri savaşı aşkar tərəfinə çevrilməkdədir. Bu səbəbdən də azərbaycanlı qanuni oğru "Lotu Quli" ləqəbli Nadir Səlifovun adamları rəsmi olaraq Rusiyada arzuolunmaz şəxs statusuna gətirilir. Onun özü barəsində isə Rusiya hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən həbsli axtarış elan edilib.

2018-ci ildə Rusiya hüquq-mühafizə orqanları Nadir Səlifovu Kaluqa bölgəsində topdansatış həyata keçirən iş adamlarından xərac yığması ittihamı ilə axtarısa veriblər. Onunla bağlı Türkiyə hüquq-mühafizə orqanlarına müraciət ünvanlayıblar. Bundan sonra İstanbul polisi Nadir Səlifova qarşı əməliyyat keçirib. Səlifovun Rusiya mətbuatında yayılan bir xəbərdən sonra saxlanıldıqı diqqəti çəkib. Rusiya mətbuatı "Türkiyədəki qanuni oğru Rusiyada xərac toplayır" başlıqlı yazı ilə dərc olunub. İddiaya görə, Nadir Səlifov Rusiyada, daha dəqiqi, Kaluqa bölgəsində topdansatış həyata keçirən iş adamlarından xərac yığıb. Onun xərac toplamaq üçün internet vasitəsilə videobağlantı qurduğu bildirilirdi. Həmin vaxt ittihamlarla bağlı "Lotu Quli"nin Rusiyaya ekstradisiyasına cəhdlər olması xəbəri də vardı. Məqsəd aydın idi: "Lotu Quli"ni həbs edib uzun müddətə Rusiya həbsxanasına göndərmək, həbsdə olduğu müddətdə onunla ətrafının əlaqəsini kəsib bazarlara nəzarəti ələ keçirmək planlaşdırılırdı. Bu plan bu gün də qüvvədədir, "Lotu Quli"nin həbsi üçün bir-birinin ardınca atılan addımlar da bu planın gerçəkləşməsinə xidmət edir.

Hazırda Rusiya hüquq-mühafizə orqanları güman edirlər ki, yaxın gələcəkdə Uralda kriminal qruplaşmalar arasında yeni müharibə olacaq. Bu səbəbdən əyalətə yeni polis rəisi təyin edilib. Regionun hüquq-mühafizə orqanları açıq bildiriblər ki, onlar

Sverdlovsk əyalətində "Lotu Quli"nin adamları xüsusi biznes məkanlarına və bazarların böyük qisminə nəzarət edirlər, bu isə...

üçün ən böyük təhlükə Azərbaycandan olan kriminal qüvvələrdir. Uralda, konkret olaraq Sverdlovsk əyalətində "Lotu Quli"nin adamları xüsusi biznes məkanlarına və bazarların böyük qisminə nəzarət edirlər. 2016-cı ilin ortalarına qədər isə həmin ticarət məkanları "Rövşen Lənkəranski"nin adamlarının nəzarətində idi. Həmin ilin avqustunda "Rövşen Lənkəranski" Türkiyədə qətlə yetiriləndən sonra da onun adamları həmin bazarları nəzarətlərində saxlaya bildirdilər. 2017-ci ilin əvvəlinə qədər bu mümkün olsa da, sonradan vəziyyət dəyişdi. Həmin bazarlara qeyri-rəsmi nəzarət edən azərbaycanlılar "qanuni oğru" "Lotu Quli"yə birtənlənildi. O dövrdə "Lotu Quli" Azərbaycanda 22 illik həbsinin son aylarını yaşayırdı, həbsdə olmasına baxmayaraq Uralda əvvəllər "Rövşen Lənkəranski"yə məxsus yerli tutmağı bacarmışdı.

"Fontanka.ru" nəşrinin əməkdaşı, Sankt-Peterburq Dövlət Daxili İşlər İdarəsinin cinayət-axtarış şöbəsinin keçmiş əməkdaşı Yevgeni Vişenkov "Rövşen Lənkəranski"nin qətlindən sonra "Lotu Quli"nin Rusiya bazarlarını öz əlinə alacağı ehtimalını qələmə almışdı. Həmin yazıda Vişenkov azərbaycanlıların tarixən ticarətlə əlaqəsi, şifahi razılaşma əsasında azərbaycanlı qrupların öz həmyerlilərinin biznesinə nəzarət etməsindən bəhs edirdi. "Ekonom-sınıf sektorunda ictimai işə müəssisələrinin 50 faizindən çoxunun

rəhbəri azərbaycanlılardır. Bütün Rusiya üzrə göyərtili, meyvə-tərəvəz topdansatış bazaları yayılıb. Bu, azərbaycanlıların nəzarətində olan böyük miqdarda pullardır" - Vişenkov bildirirdi.

Azərbaycanlı alverçilər onlara himayədarlıq edənərlə sıx bağlıdırlar və problem ondadır ki, heç də həmişə azərbaycanlılar arasında baş verən cinayətlər barəsində məlumat Rusiya hüquq-mühafizə orqanlarına çatır. Elə hallar olub ki, polislər Azərbaycan diasporunun nümayəndəsinin oğurlandığını eşidəndə girovun qohumlarına zəng edərək bunu dəqiqləşdirmək istəyiblər. Girovun yaxınları etiraf etməyərək deyiblər ki, heç nə baş verməyib. Onlar özləri problemlərini qapalı rejimdə həll edirlər. Vişenkov 2018-ci ilin mayında iddia edirdi ki, "Lotu Quli" alverçilərin biznesinə himayədarlıq edərək xərac alsada, hələlik göyərtili və meyvə-tərəvəz bazarlarının tam nəzarətçisində yüksəlməyib.

Hazırda isə durum fərqlidir. "Lotu Quli" Rusiya bazarlarının əhəmiyyətli hissəsinə nəzarəti ələ ala bilib. Odur ki, ona qarşı digər kriminal qruplaşmaların birləşməsi də gözləniləndir. Rusiya kriminalalarının Ural uğrunda savaşı hər zaman olub. Bu təbii sərvətlərlə də zəngin və böyük bir ərazini əhatə edən bölgə uzun illər "Ded Xasan" ləqəbli "qanuni oğru" Aslan Usoyanın qətlində onun nəzarətində idi. Aslan Usoyan öldür

rüləndən sonra onun qruplaşması zəifləmişdi və "Rövşen Lənkəranski" bu bölgədə möhkəmlənə bilmişdi. Baxmayaraq ki, "Rövşen Lənkəranski" qətlə yetirilməzdən bir müddət əvvəl OMON Sverdlovskda bir neçə əməliyyat keçirmiş və "Rövşen Lənkəranski"nin adamlarını həbsə almışdı. "Ded Xasan"ın klanı da həmin bazarları rahatlıqla əldən vermək niyyətində deyildi. Rusiya kriminal aləminin ən nüfuzlu nümayəndələrindən biri olan "Şakro Molodoy" ləqəbli Zaxari Kalaşov 2014-cü ilin oktyabrında İspaniya həbsxanasından azadlığa buraxıldıqdan sonra "Ded Xasan" klanına rəhbərlik etməyə başladı və Urala nəzarət uğrunda mübarizəyə atıldı. "Rövşen Lənkəranski"nin qətlindən sonra da Kalaşovun səyləri nəticəsiz qaldı. "Rövşen Lənkəranski"nin mövqeləri "Lotu Quli"nin nəzarətinə keçdi. Bir müddət əvvəl Rusiya KİV-i Rusiya xüsusi xidmət orqanlarına istinadən "Lotu Quli" və Gürcüstan doğumlu "Vaqif Bakinski" kimi tanınan Vaqif Süleymanovun güclərini birləşdirmələrindən yazırdılar. Bildirilirdi ki, yeni klan bir-birinin ardınca Moskva və Moskva ətrafında gəlirli ticarət obyektlərini, ticarət mərkəzlərini, bazarları öz nəzarətlərinə alır. "Rövşen Lənkəranski"nin ən iri aktivlərindən olan göyərtili, tərəvəz və meyvə topdansatış bazarları uğrunda mübarizənin təkə Moskva deyil, digər bölgələrdə də başlayacağına da şübhə qalmırdı. Belə iddialar vardı ki, "Rövşen Lənkəranski"nin bazarları uğrunda mübarizəyə gürücü və çeçen "qanuni oğru"lar da qoşulub. Bütün çətinliklərə baxmayaraq, "Lotu Quli" Rusiyada nüfuzunu qoruyub saxlaya bilər. Ona qarşı kriminal klanların savaşı yerli hüquq-mühafizə orqanlarının iştirakı da məhz buradan qaynaqlanır. Bazarları azərbaycanlı kriminal qruplaşmaların əlindən çıxarıb özlərinin lazım bildikləri kriminal qruplaşmaların nəzarətinə vermək istəyirlər. Görünən odur ki, Rusiya bazarlarına nəzarət uğrunda savaşı getdikcə şiddətlənəcək.

□ E. MƏMMƏDƏLİYEV,
"Yeni Müsavat"

"Siyasi məhbus problemi birdəfəlik çözülməlidir"
Mirvari Qəhrəmanlı: "Bu dəfə azad olunan şəxslərin sayı daha çox olacaq"

Novruz bayramı yaxınlaşdıqca əfv sərəncamı ilə bağlı müzakirələr də artır. Məhbus ailələri bayram ərəfəsində veriləcək sərəncamı gözləyir, onun üzərində düşünür. Budəfəki əfv in diyə qədər bütün əfvlərdən ciddi şəkildə fərqlənəcəyi ehtimal edilir.

Əfv Komissiyasının iclaslarının intensivləşməsi, hüquq müdafiəçilərinin dövlət məmurları ilə ard-arda keçirdikləri görüşlər əfv ümidlərini artıran faktorlardandır.

Hüquq müdafiəçisi Mirvari Qəhrəmanlı əfv in daha geniş spektri əhatə edəcəyinə ümidlidir: "Hakimiyyətdə ikili yanaşmanın olduğunu da seziirik. Bir qrup siyasi məhbus probleminin həllini çox istəyir, amma digər qrup bunu istəmir. Siyasi məhbusların sayı çoxaldıqca ölkəmizdə hüquq müdafiəçilərinin sayı da sürətlə artır. Peşəkar olmaları olmadılar, siyasi məhbus siyahıları hazırlayırlar. Bu da beynəlxalq təşkilatlara seçilmərdə, dəqiqləşdirmədə çətinliklər yaradır. Bunu əsasım olduğu üçün deyirəm. Görüşlərdə, müzakirələrdə bunun dəfələrlə şahidi olmuşam. Bu il başlayandan hökumət tərəfindən ən müxtəlif addımlar atılır, fərqli islahatlar aparılır. Atılan bu addımlara da fərqli baxışlar var. Görülən işlər çərçivəsində ola bilər ki, çoxsaylı siyasi məhbuslar azad olunsun. Hətta bildiyimə görə ömürlük məhbuslardan üç nəfər OMON-çunun da adı Əfv Komissiyasına təqdim olunub. Onların da azadlığa çıxma şansları var. Ortada siyasi məhbuslarla bağlı 2-3 siyahı dolaşır. Hazırda daha çox siyasi məhbusun məsələsi müzakirə olunur. Müraciətlərə baxılmalar intensiv hal alıb. Deyilir ki, 30-a yaxın siyasi məhbus azad olunacaq. Nəzərə almaq lazımdır ki, bu məhbusların yarısı bir qrup tərəfindən siyasi məhbus kimi tanınsa da, digər tərəfdən qəbul edilmirlər. Hökumət də, ümumiyyətlə, ölkədə siyasi məhbusların olmadığını deyir. Elə vəziyyət yaranıb ki, bəzən özün-özünə tərəddüd edərsən ki, filankəs siyasi məhbusdur, ya yox. Bir məsələni də deyim ki, ola bilər əfvde çoxsaylı siyasilər azad olunsunlar və bəziləri desin ki, mitinq keçirdik, siyahılar hazırladıq, bunun nəticəsində onlar azad oldular. Yeni mübahisəli bir nəticə də yaşana bilər. O da baş verə bilər ki, əfv az siyasi məhbus azadlığa çıxsın. Xaricdə dövlətimizin imicinə dəyən zərbələri, qonşu ölkələrlə münasibətlərdəki mövcud vəziyyəti nəzərə alaraq, düşünürəm ki, 30-a yaxın deyil, ondan daha çox siyasi məhbus adlanan şəxsi azad etmək olar. Hesab edirəm ki, bu dəfə azad olunan siyasi məhbusların sayı çox olacaq. Artıq hökumət qərarlaşdırıb ki, ildə bir dəfə əfv sərəncamı verilsin. Düşünürəm ki, martın 19-dək çoxsaylı insanlar sevinəcək. Hər bir buraxılacaq məhbusa görə sevinmək lazımdır. O qədər insan var ki, günahsız yerə həbsdə yatır. Neçə nəfər azad olunacaqsa, Allah onların yolunu açıq etsin. Bu dəfə azad olunanların sayının daha çox olacağını düşünürəm. Mətbuatda adı gedən məhbuslardan azad olunanların da çox olacağını düşünmək olar. Onu da deyim ki, ölkədə tək siyasi məhbus problemi yoxdur. Sosial-iqtisadi problemlər də az deyil. Bir çox insanlar nədənsə daha çox siyasi məhbus problemini qabarırlar. Düzdür, bir siyasi məhbusun belə olması insan haqlarının pozulması kimi qiymətləndirilir. Bu iddiaları yox etmək üçün məsələni birdəfəlik çözmək lazımdır və ümid edirəm ki, çözülməkdir".

□ Cavansir ABBASLI,
"Yeni Müsavat"

Tramp və Kim ikinci dəfə görüşdülər

«Bakcell» və «INNOLAND» Azərbaycanın ilk blokçeyn hackathon yarışmasını elan edir

Azərbaycanın ilk Mobil Operatoru və Ən Sürətli Mobil İnternet Proвайderi «Bakcell» şirkəti, INNOLAND Inkubasiya və Akselerasiya Mərkəzi və Waves Platforması Bakı şəhərində keçiriləcək «Blokçeyn inteqrasiyası üzrə hackathon» yarışması barədə məlumat sessiyası keçirib.

Tədbir zamanı 8-9 mart tarixlərində «INNOLAND» mərkəzində keçiriləcək «Blokçeyn inteqrasiyası üzrə hackathon» yarışmasında iştirak etmək istəyən startapçı və developerlərə yarışma haqqında ətraflı məlumat verilib. Blokçeyn sahəsində Azərbaycanda ilk dəfə keçiriləcək bu hackathon sayəsində yerli startap və developerlər bu texnologiyadan öz layihələrinə daha geniş şəkildə istifadənin yollarını öyrənəcəklər. Yarış iştirakçıları blokçeyn ilə token əməliyyatları üzrə mərkəzləşdirilməmiş qlobal platforma olan Waves Platformasından istifadə edərək müxtəlif tapşırıqları yerinə yetirəcəklər. Yarışmanın ümumi hədiyyə fondu 500 Waves tokenəndən ibarətdir. Qeyd edək ki, hal hazırda 1 Waves tokeni təxminən 2.6 dollara bərabərdir.

Xatırladaq ki, keçən ilin sonunda «Bakcell» şirkəti ilə INNOLAND Inkubasiya və Akselerasiya Mərkəzi arasında tərəfdaşlıq müqaviləsi imzalanıb. Bu tərəfdaşlıq Azərbaycanda startap mədəniyyətinin formalaşdırılması, bu hərəkatın geniş vüsət alması, innovativ təşəbbüskarlıq ruhunun və startap ekosisteminin inkişaf etdirilməsi, mövcud startapların dəstəklənməsi, ölkəmizdə innovativ təşəbbüslərin mövcud iqtisadi proseslərə tətbiqinə şəraitin yaradılması, müxtəlif kəşf və ixtiraların işlənilməsinə və hazırlanmasına maraqlı amilin formalaşdırılması və innovasiyaların inkişafına əsaslanan digər tədbirlərin görülməsi istiqamətində böyük əhəmiyyət kəsb edir.

Innovasiyalar sahəsində özünü doğrultmuş lider olan «Bakcell» şirkəti daim yerli startapların inkişafı, təhsil, elm və texnologiya sahəsində həyata keçirilən layihələrə öz dəstəyini əsirgəmir.

«Bakcell» haqqında

Azərbaycanın ilk Mobil Operatoru və Ən Sürətli Mobil İnternet Proвайderi «Bakcell» şirkəti müasir mobil kommunikasiya xidmətləri istifadəçilərinə geniş çeşiddə məhsullar təklif edir. Şirkət öz abunəçilərinə ən mükəmməl 4G/LTE mobil internet xidməti göstərir.

«Bakcell» şirkətinin 4G şəbəkəsi artıq bütün Bakı və Abşeron ərazisi daxil olmaqla ölkənin 40-dan çox rayon və şəhər mərkəzlərində mobil operatorun abunəçilərinə ən üstün müştəri təcrübəsi təmin edir.

7000-dən artıq baza stansiyası vasitəsilə «Bakcell» şəbəkəsi əhalinin 99%-ni, ölkə ərazisinin isə 93%-ni (işğal olunmuş ərazilər istisna olmaqla) əhatə edir. Mobil rabitə şəbəkələrinin müqayisəli testləri (benchmarking) sahəsində beynəlxalq lider və ən etibarlı müstəqil təşkilat olan «P3 Communications» şirkəti tərəfindən «Bakcell» şirkəti Azərbaycanda sınaq nəticələrinə görə, ən yaxşı şəbəkə adına layiq görülüb («Best in Test»). 2018-ci ildə şirkət «Azərbaycanın ən sürətli mobil şəbəkəsi» adına layiq görülüb. Bu mükafat bütün dünyada tanınmış «Ookla» şirkəti tərəfindən «Bakcell»ə Azərbaycan Respublikası ərazisində ən sürətli mobil internet xidmətlərinin göstərilməsinə görə təqdim edilib.

«Bakcell» və onun məhsul və xidmətləri haqqında ətraflı məlumat əldə etmək üçün, xahiş edirik, www.bakcell.com internet sahifəsinə daxil olun və ya 555-ə zəng edin. Press-reizlərlə tanış olmaq üçün www.bakcell.com/az/news (və ya İngiliscə üçün www.bakcell.com/en/news) sahifəsinə daxil olun.

Qeyri-«Bakcell» abunəçiləri isə 012 498 89 89 nömrəsinə zəng etməklə «Bakcell»in məhsul və xidmətləri haqqında məlumat əldə edə bilərlər.

Elan

Abdullayev Əbdülrəhman Musa oğlunun adına olan Xəzər rayonu Zirə bağ Massivi daşınmaz əmlakın Dövlət Reystie Xidməti Bakı Şəhər Ərazi İdarəsinin çıxarışı Texniki pasportu itdiyi üçün etibarsız sayılır.

02 iyul 1985-ci il tarixində verilmiş elektrovoz maşinisti Səlimov Qədir Sərab oğlunun adına olan sənəd itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Hər iki tərəf pozitiv mesajlar verir, yekun qərar isə fevralın 28-də açıqlanacaq

Fevralın 27-də Vyetnamın paytaxtı Hanoy şəhərində ABŞ prezidenti Donald Tramp və Şimali Koreya rəhbəri Kim Çen In arasında görüş baş tutub. Görüşün birinci mərhələsində liderlər arasında 10 dəqiqəlik təkbətək görüş olub, ardınca isə heyətlərin iştirakı ilə danışıqlar davam etdirilib. Bundan sonra onlar iki tərəfin dar tərkibdə olan nümayəndələri ilə birgə ortaq şam yeməyinə başlayıblar.

Danışıqların növbəti əsas hissəsi isə fevralın 28-də keçiriləcək. Bu görüşdə isə konkret razılaşmaların əldə olunacağı gözlənilir. Xatırladaq ki, bu, ABŞ və KXDR prezidentləri arasında sayca ikinci görüşdür. Bundan 8 ay əvvəl 2018-ci il iyulun 12-də Sinqapurda Tramp və Kim arasında görüş keçirilib.

Yeri gəlmişkən, ötən il Şimali Koreya lideri həm də Cənubi Koreya prezidenti ilə görüşüb və bundan sonra sentyabrda Pxenyana nüvə sınaq mərkəzini ləğv edib, həmçinin ötən il nüvə sınaqları keçirməyib. ancaq eyni zamanda Şimali Koreya ABŞ hökumətini vəd etdiyi sanksiyaları yumşaltma qərarını icra etməməkdə günahlandırılıb.

ABŞ prezidenti isə Hanoy görüşündən əvvəl ikinci görüşün müsbət nəticələr verəcəyinə inandığını deyib. Tramp Şimali Koreyanın nüvə silahından təmizlənməyəyi təqdirdə Pxenyanın böyük potensialının olduğuna işarə edən Tramp Şimali Koreya liderini «dostum» adlandırıb. Qeyd edək ki, ABŞ prezidenti Vyetnamda yüksək səviyyədə qarşılanıb və bu qarşılanmaya görə Tramp Vyetnam rəhbərliyinə təşəkkür edib.

Qeyd edək ki, ikili görüşdən sonra liderlər qısa açıqlama veriblər. Şimali Koreya lideri bildirib ki, ikinci görüşdən ciddi nəticə gözləyir. Kim deyib ki, birinci görüşdən keçən 261 gün ərzində ciddi işlər görülməsi lazım idi: «Amma bu gün buradayıq və müsbət nəticələr verəcək uçuşlara imza atacağımıza inanırıq. Bu dəfə nəticə əldə edəcəyimizə inamımı artırır».

Tramp isə deyib ki, gözəl bir liderdir. Vyetnamda Kimlə görüşməsi ilə fəxr etdiyini deyən Tramp ilk görüşün uğurlu olduğunu və ciddi məsafə qət etdiklərini bildirib. Ən böyük uğur isə əlaqələrin qurulması olub. Tramp Kimə təriflər yağdırıb: «Ölkənizin böyük potensialı var, inanılmaz sərhədsiz potensial. Bu potensialdan istifadə etməyi və buna yardımçı olmağı səbirsizliklə gözləyirəm. sizə yardım edəcəyik».

Jurnalistlərin Koreya müharibəsinin bitdiyini elan edib etməyəcəkləri ilə bağlı sualına

cavab olaraq Tramp «baxacağıq» deməklə cavab verib.

Qeyd edək ki, ötən il Sinqapurda keçirilən Tramp-Kim razılaşmasında 4 əsas maddə olub. Bunlar ABŞ və Şimali Koreya xalqları arasında sülh və rifah istiqamətində arzuları reallaşdırmaq üçün yeni əlaqələrin qurulması, ikincisi, ABŞ və Şimali Koreya Koreya yarımadasında davamlı və istiqrarlı bir sülh rejiminin təsis olunması üçün ortaq fəaliyyətin göstərilməsi, üçüncüsü, 27 aprelə ABŞ və Şimali Koreya arasında Sinqapurda əldə olunmuş razılaşmaya əsasən Şimali Koreya Koreya yarımadasını nüvə silahından təmizlənməsi planını dəstəkləyir, nəhayət, dördüncüsü, ABŞ və Şimali Koreya şəxsiyyətləri təsdiq edilən şəxslərin ölkələrinə geri verilməsi ilə bağlı qarşılıqlı öhdəlik götürür.

Məhz bu anlaşmaya əsasən Şimali Koreya ötən il əsas nüvə sınaq mərkəzini ləğv edib və nüvə-raket sınaqlarını dayandırıb. Ancaq Pxenyana bəyan edib ki, əgər ABŞ öhdəlikləri yerinə yetirməyə, o zaman anlaşma zədə ala bilər. Bunun üçün isə ilk növbədə ABŞ öhdəlikləri yerinə yetirməlidir.

Məsələ ondadır ki, Şimali Koreyada son illərdə quraqlıq səbəbindən ərzaq qıtlığı yaşanır. Bu məqsədlə Pxenyana ərzaq yardımı almaq üçün BMT-yə müraciət edib. Trampın məhz Şimali Koreyanın iqtisadi potensialına vurğu etməsi də bununla əlaqədardır. Şimali Koreyanın sanksiyaların yumşaldılması, ərzaq yardımına ehtiyacı var. Ona görə də tərəflər ikisi də danışıqda, görüşlərdə həvəslə gedir. Lakin ciddi anlaşma üçün həm də ABŞ-in Şimali Koreyaya real dəstəyi lazımdır. Hələlik isə bu yoxdur, Kim bu mənada məyusdur.

□ Kənan RÖVŞƏNOĞLU,
«Yeni Müsavat»

«Nar» abunəçilərinin gündəlik internetə olan tələbatını tam ödəməkdədir

Ölkənin ən gənc mobil operatoru olan «Nar», abunəçilərinin yüksək sürətli internetə olan gündəlik tələbatını ödəmək istiqamətində strategiyasını uğurla davam etdirir. Bu məqsədlə mobil operatorun təqdim etdiyi məhsullarla abunəçilər geniş və yüksək sürətli 4G şəbəkəsindən yalnız mobil telefonlarında deyil, ev və ofislərdə də yararlanı bilərlər. «Nar»-in yüksək sürətli internetə çıxış imkanı verən «Qutu», «Nar Wi-Fi» və «Nar MiFi» məhsulları ölkənin telekommunikasiya bazarında böyük maraqla qarşılanıb. Belə ki, son 1 ayın nəticələrinə əsasən, «Qutu» istifadəçilərinin sayı 50%, «Nar Wi-Fi» istifadəçilərinin sayı 22%, «Nar MiFi» istifadəçilərinin sayı isə 40% artıb. Qeyd edək ki, «Nar»-in təqdim etdiyi hər 3 məhsul abunəçilərə innovativ xidmətlərdən yararlanaraq hər zaman onlayn olmağa və sərfəli qiymətə yüksək sürətli internetə çıxış əldə etməyə imkan verir.

«Nar»-in Kommersiya direktoru Qəhrəman Kazımovun sözlərinə görə, «Nar» təqdim etdiyi məhsul və həllər abunəçilərin gündəlik həyatlarına rahatlıq gətirən telekommunikasiya şirkətinə çevrilib: «Nar» olaraq bu istiqamətdə təqdim etdiyimiz məhsullar müasir dövrün tələblərinə, abunəçilərin ehtiyac və istəklərinə uyğundur. Müştəriyönümlü brend strategiyamıza əsaslanaraq, «Nar» bundan sonra da təqdim etdiyi məhsul və həllərlə müştərilərinin gündəlik həyatlarında etibarlı tərəfdaş olmağı hədəfləyir.»

Qeyd edək ki, «Nar Wi-Fi» yeni mənzilə, ofisə və ya bağ evinə köçənə, yaxud evində ənənəvi internetə qoşula bilməyənlər üçün ən münasib həlsüldür. «Nar Wi-Fi» sayəsində 30-dan artıq cihaz eyni anda istənilən məkanda sərfəli qiymətə yüksək sürətli internetə (LTE / 4G) çıxış əldə edir.

Mobil operatorun təqdim etdiyi digər məhsul - «Nar MiFi» isə abunəçi olduğu yerdən asılı olmayaraq, hər zaman onlayn olur və sərfəli qiymətə yüksək sürətli internetə çıxış əldə edir. «Nar MiFi» cihazını istifadəçi istənilən yere apara və interneti dostları və yaxınları ilə asanlıqla paylaşa bilər.

«Nar»-in təqdim etdiyi «Qutu» isə Azərbaycanın rabitə bazarında ev üçün fiber-optik internet, rəqəmsal TV və mobil rabitə xidmətlərinin bir paketdə təqdim edildiyi ilk təklifdir. «Qutu» təklifi ilə «Nar» müştərilərə 50-si HD olmaqla 240-dan çox telekanal izləmək, fiber-optik texnologiyaya üzərindən yüksək sürətli internet, ölkədaxili danışıq dəqiqələri, mobil internet və SMS bonusları təqdim edir.

«Azerfon» şirkəti («Nar» ticarət nişanı) 21 mart 2007-ci ildə fəaliyyətə başlayaraq qısa bir müddətdə Azərbaycanda telekommunikasiya və mobil rabitə sahəsinin aparıcı şirkətlərindən birinə çevrilib. «Nar» ticarət nişanı Azərbaycanın zəngin mədəni və tarixi irsinin çağdaş həyatla bağlılığının rəmzi olaraq seçilib. «Nar» ölkədə ilk dəfə olaraq 3G texnologiyasını təqdim edib və geniş 4G şəbəkəsini abunəçilərinin istifadəsinə verib. «Nar» şəbəkəsi hazırda ölkə ərazisinin 97%-ni (işğal olunmuş ərazilər istisna olmaqla) əhatə edir və 7400-dən artıq baza stansiyası ilə 2,2 milyona yaxın abunəçiyə yüksək keyfiyyətli xidmət göstərir.

Hazırda bütün dünyada dövlətin iqtisadiyyatda rolunun artması müşahidə edilir. Hər bir ölkədə bunu şərtləndirən amillər müxtəlifdir. Azərbaycan kimi ölkələrdə dövlətin iqtisadiyyatda rolunun yüksək olması bir sıra problemlərə yol açır.

Bu barədə Bakıda jurnalistlər üçün təşkil olunan "İqtisadi islahatlara jurnalist dəstəyi" adlı seminarda çıxış edən iqtisad elmləri doktoru, professor Rasim Həsənovun sözləri-

(bunlardan 15-i özəlləşdirməyə açıq olan) birgə müəssisə mövcud olub ki, onların ümumilikdə 38,5 milyon manat həcmində nizamnamə kapitalında dövlətin payı 8,9 milyon manat təşkil edib. Bu müəssisələrdən büdcəyə heç bir dividend daxil olmayıb.

2019-cu ilin dövlət büdcəsinin gəlirlərində "Səhmlərində dövlətin payı olan müəssisələrdən alınan dividendlər" in payı - 3920.0 min manat, "Dövlət əmlakının, özəlləşdiril-

olmağı qarşısına qoyduğu 4 hədəf indikatorunun birincisi "qeyri-neft sektoruna yönəldilmiş birbaşa xarici investisiyaların qeyri-neft ÜDM-dəki payının 4 faizə çatdırılması" (2015-ci ildə 2,6 faiz olub) müəyyən edilib. 2000-2017-ci illərdə ölkə iqtisadiyyatına qoyulmuş 77,8 milyard dollarlıq birbaşa xarici investisiyanın cəmi 19,9 milyard dollar qeyri-neft sektorunun payına düşür.

Son illərdə müxtəlif ölkələr-

yaşqı Avropa ölkələri-2018" (Doing Business və Korruptsiyaya həssaslıq) indeksləri əsasında hazırlanır), Foreign Policy jurnalı və Amerika Sülh Fondunun (The Fund for Peace) hər il açıqladığı Dövlətlərin Kövrəklik İndeksi (Fragile States Index), Dünya Bankının Dövlət İdarəetməsinin Keyfiyyəti (Governance Matters) indeksi, Böyük Britaniyanın The Legatum Institute analitik mərkəzinin Legatum Tərəqqi İndeksi (The Legatum Prosperity

Dövlətin iqtisadiyyatda rolunun artmasının müsbətləri və mənfiləri

İqtisadçı-alim: "Publik hüquqi şəxslərin mənfəət vergisindən azad olunmasının izahı yoxdur"

nə görə, bu problemlərdən ən başlıcası idarəetmədə effektivliyin azalmasıdır. Qeyd edək ki, ikigünlük seminarı Sahibkarlığın və Bazar İqtisadiyyatının İnkişafına Yardım Fondu (SBI-YF) Beynəlxalq Özəl Sahibkarlıq Mərkəzinin (CIPE) maliyyə dəstəyi ilə təşkil edib.

İri dövlət müəssisələrindəki qeyri-effektiv idarəetmə nəticəsində xarici maliyyə-kredit təşkilatlarından dövlət zəmanəti ilə alınan kreditlərin qaytarılma yükü getdikcə daha çox büdcənin üzərinə düşməkdədir. Belə ki, 2019-cu ilin dövlət büdcəsində "Dövlət borcuna və öhdəliklərinə xidmət edilməsi" üzrə xərclər 2 milyard 339,8 milyon manat, o cümlədən "Xarici dövlət borcu" üzrə 2 milyard 162,2 milyon manat vəsait ayrılıb: "Fiskal yükün belə artması büdcədən digər prioritet istiqamətlər üzrə ayrılacaq vəsaitlərin həcmində məhdudlaşması və ölkədə borc dayanıqsızlığının güclənməsi ilə nəticələnməkdir. Bu isə öz növbəsində, strateji hədəflərin reallaşması və cəmiyyətin rifahının yüksəlməsinə xidmət etməli olan dövlət fondlarının resurslarının daha rasional istifadəsinə əngəlləyəcəkdir".

01.10.2018-ci il tarixə özəlləşdirmə prosesində yaradılmış və hazırda səhmləri bütövlükdə yaxud qismən dövlətə məxsus 140 səhmdar cəmiyyəti mövcud olub. Onların ümumilikdə nizamnamə kapitalı 170,0 milyon manat, dövlətə məxsus payların (səhmləri) həcmi 133,9 milyon manat təşkil edib. Həmin cəmiyyətlər tərifindən dövlət büdcəsinə cəmi 2017-ci ildə 40,6 min manat, 2018-ci ilin 6 ayı ərzində 13,2 min manat dividend ödənilib, bu vəsaitlər özəlləşdirmədən əldə edilən vəsaitlərə daxil edilib.

Eyni zamanda 01.07.2018-ci il tarixə dövlət müəssisələrinin iştirakı ilə yaradılmış və nizamnamə kapitalında dövlətin payı olan 26

lən dövlət müəssisə və obyektlərinin altındakı torpaqların icarəyə verilməsindən daxilolmalar" - 8000.0 min manat, "Dövlət mülkiyyətində olan torpaqların icarəyə verilməsindən daxilolmalar" - 8000.0 min manat - cəmi 19.9 milyon manat nəzərdə tutulub.

R.Həsənov maraqlı bir məqama da diqqəti cəlb etdi. Belə ki, bu ilin dövlət büdcəsindən 19 publik hüquqi şəxsin idarə olunmasına 405,4 milyon manat vəsaitin ayrılması nəzərdə tutulub. Maraqlısı həm də budur ki, Vergi Məcəlləsində publik hüquqi şəxslər mənfəət vergisindən tamamilən azad ediliblər: "Bu halda sual yaranır ki, kommersiya gəliri əldə edən publik hüquqi şəxslər niyə vergi ödəməsin ki?"

İqtisadçı-alim Azər Mehtiyev seminar iştirakçılarında "Ölkə iqtisadiyyatının qeyri-neft sektoruna xarici birbaşa investisiyaların cəlb edilməsi məsələləri" barədə məlumat verdi. Onun sözlərinə görə, "Azərbaycan Respublikasının milli iqtisadiyyat perspektivi üzrə Strateji Yol Xəritəsi"ndə 2025-ci ilədək hökumətin nail

dən Azərbaycanın qeyri-neft sektoruna yatırılan birbaşa investisiyaların dinamikasına nəzər yetirdikdə məlum olur ki, 2016-cı ildə iki ölkədən belə investisiyalarda kəskin artım qeydə alınıb. Bunlardan biri Rusiya, digəri isə İsveçrədir. Maraqlıdır ki, heç bir rəsmi mənbədə bu ölkələrdən daxil olan investisiyalar barədə detallı məlumat əldə etmək mümkün deyil.

Xarici investorlar Azərbaycan barədə məlumatı bir neçə mənbədən əldə edə bilərlər. Müvafiq dövlət qurumlarının saytlarında ölkənin investisiya mühiti barədə detallı məlumatlara rast gəlmək mümkün deyil. Investorların ölkə haqqında ilkin təsəvvürləri müxtəlif beynəlxalq səviyyəli hesabat və reytinglərdəki mövqe ilə formalaşır. Bunlar arasında Dünya Bankının "Doing Business" hesabatı, Dünya İqtisadi Forumunun Qlobal Rəqabətqabiliyyətlik İndeksi, The Heritage Foundation fondunun İqtisadi Azadlıq İndeksi, Beynəlxalq Şəffaflıq Təşkilatının "Korruptsiyaya həssaslıq" indeksi, Avropa Palatasının "Biznes üçün ən

Index) və sair var.

A.Mehtiyevin fikrincə, qeyri-neft sektoruna birbaşa xarici investisiyaların artırmaq üçün dövlət idarəetməsində şəffaflığın və hesabatlılığın artırılması və korruptsiyanın aradan qaldırılması; mülkiyyət hüququnun qorunmasının təmin edilməsi; müstəqil və ədalətli məhkəmə sisteminin qurulması; iqtisadi azadlıqların genişləndirilməsi; hüquqi və tənzimləyici mühitin yaxşılaşdırılması; xarici investisiyaların cəlb edilməsi üzrə hökumətdən əldə edilən təminatların vahid siyasətinin hazırlanması və qəbul edilməsi; "Rəqabət Məcəlləsi"nin, "Xarici investisiyaların qorunması haqqında" yeni qanunun qəbul edilməsi və sair addımlar atılmalıdır.

İqtisadçı-ekspert Qalib Toğrul isə seminar iştirakçılarında Vergi Məcəlləsi və "Sosial sığorta haqqında" qanuna edilmiş dəyişikliklər, onların müxtəlif sahibkarlıq subyektlərinə verdiyi üstünlüklər, yarada biləcəyi çətinliklər, sadə vətəndaşların, kənd təsərrüfatı istehsalçılarınin fəaliyyətinə təsirləri barədə məlumat verdi.

□ Dünya SAKIT, "Yeni Məsavət"

Sabiq icra başçısı və AXCP üzvlərinə hökm oxundu

Gədəbəy Rayon İcra Hakimiyyətinin keçmiş icra başçısı Saleh Rüstəmov və onun qardaşı oğlu Vidadi Rüstəmli hakim qarşısına çıxarılib. Bu iş üzrə daha 3 nəfər həbs edilən şəxs var. Onlar Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyası üzvləridir.

Musavat.com xəbər verir ki, təqsirləndirilən şəxslərin cinayət işi üzrə məhkəmə iclası Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində hakim Eldar İsmayilovun sədrliyi ilə baş tutub.

Təqsirləndirilən şəxslər AXCP Ali Məclisi Rəyasət Heyətinin üzvü Aqil Məhərrəmli, partiyanın Nərimanov rayon şöbəsinin sədri Babək Həsənov, Gənclər Komitəsi Məclisinin sədri Ruslan Nəsirli, Gədəbəy Rayon İcra Hakimiyyətinin keçmiş başçısı Saleh Rüstəmov və onun qardaşı oğlu Vidadi Rüstəmli.

Bu gün baş tutan məhkəmə iclasında hökm oxunub.

Hökmə əsasən, onlardan ikisi - AXCP Gənclər Komitəsinin Məclis sədri Ruslan Nəsirli və Vidadi Rüstəmli 6 il 8 ay şərti cəza ilə həbsdən buraxılıb.

Saleh Rüstəmliyə 7 il 3 ay, AXCP Rəyasət Heyətinin üzvü Aqil Məhərrəmli 4 il, partiyanın Nərimanov şöbəsinin sədri Babək Həsənovun hər biri isə 7 il azadlıqdan məhrum edilib.

Saleh Rüstəmov 1992-1993-cü illərdə Gədəbəy Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı vəzifəsində çalışıb. 1997-ci ildən Rusiyada yaşayıb və bizneslə məşğul olub.

Saleh Rüstəmov 2018-ci ilin mayında qohumunun yas mərasimində iştirak etmək üçün Gədəbəyə gəlib. Mayın 8-də o, Rusiyaya qayıtmaq üçün Gədəbəyden Bakıya yola düşərkən Şəmkir yaxınlığında, qardaşı oğlu Vidadi Rüstəmli ilə birgə tutulub. Həmin ilin mayın 25-də isə bu iş üzrə Aqil Məhərrəmli, Babək Həsənov və Ruslan Nəsirli də saxlanılıb.

Təqsirləndirilən şəxslərə qarşı qanunsuz sahibkarlıq, pul vəsaitlərini qanunsuz leqallaşdırma və digər maddələrlə təqsirləndirilirlər.

İttihama görə, Saleh Rüstəmov AXCP-ni qanunsuz maliyyələşdirib, tutulan digər şəxslər bu işdə ona yardımçı olublar.

□ İlkin MURADOV, Musavat.com

İcra başçısının həbsdə olan adamına 6 il cəza istənildi

Dələduzluqda, vəzifə saxtakarlığında təqsirləndirilən məmur növbəti dəfə hakim qarşısına çıxarılib.

Musavat.com xəbər verir ki, Ağaqədər Osmanovun cinayət işi üzrə məhkəmə iclasına Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində baxılıb.

Hakim Mirzə Xankişiyevin sədrliyi ilə baş tutan məhkəmə prosesində dövlət ittihamçısı çıxış edib.

Prokuror bildirib ki, A.Osmanov dələduzluq əməllərini 2007-2009-cu illərdə törədib. Dövlət ittihamçısı bildirib ki, bu əməllərinə görə ona cəza təyin edilə bilməz. Çünki cəza təyin etmə müddəti başa çatıb.

Prokuror A.Osmanovun Cinayət Məcəlləsinin 311.2-ci maddəsi ilə 6 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilməsini istəyib.

Məlum olub ki, zərərçəkmişlərlə A.Osmanov arasında bəzi bəzi əldə edilib.

Məhkəmə iclası martın 1-də davam etdiriləcək.

Bildirək ki, Osmanov ittihamları qəbul etmədiyini, özünü təqsirli bilmədiyini deyib.

A.Osmanov qeyd edib ki, bu cinayət işini həmyerlisi Məlikcan Muradov etdirib: "Çünki onun mənə qarşı prinsipi var idi. Ona görə ki, həmin adam bir neçə il əvvəl Şamaxıda tərxi-batla bağlı çıxış edirdi. Mən də onun başını yarışdım. Hələ 2013-cü ildə də tərxi-batlarla məşğul olurdu. Bu barədə dövlət orqanlarına da məlumat vermişdim. Sonra Məlikcan mənim haqqımda bu işə əl atıb, həbs etdirdi".

A.Osmanovun sözlərinə görə, M.Muradov ölkədən qaçıb, barəsində cinayət işi başlanılıb və hazırda axtarışdadır: "Onun arvadı da falçıdır. Bildiyim qədər ilə Məlikcan hazırda Qazaxıstanda yaşayır".

Ağaqədər Osmanov həbs edilən zaman Şamaxı rayon İcra Hakimiyyəti başçısının Şəhriyar qəsəbəsi üzrə icra nümayəndəsi vəzifəsində çalışıb.

Bundan əvvəl isə rayonun daha bir neçə qəsəbəsində icra nümayəndəsi işləyib.

Bildirək ki, Ağaqədər Osmanov Baş prokuror yanında Korruptsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsi əməkdaşları tərəfindən saxlanılıb.

Osmanov Cinayət Məcəlləsinin 311.2-ci (rüşvət vermə), 178-ci (dələduzluq) və 313-cü (vəzifə saxtakarlığı) maddələri ilə ittiham edilir.

İş üzrə 4 nəfər zərərçəkmiş var. A.Osmanov vətəndaşlara torpaq satacağı adı ilə onlara qarşı dələduzluq edib. O, 4 il əvvəl vəfat edən Gülsüm Əhmədovanın adından yeni etibar-nəmə əldə edərək onun torpaq sahəsini başqa şəxslərə satıb.

□ İlkin MURADOV, Musavat.com